

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen
van het **MINISTERIE VAN OORLOG**

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Kolonel tit. der Grenadiers
Redactie: W. DEN TOOM, Kolonel-Waarnemer
B. KONING, Kolonel van de Generale Staf
E. J. C. VAN HOOTEGEM, Kolonel van de Generale Staf
J. G. J. VAN DER HULST, Majoor der Artillerie

Abonnement f3 per kwartaal. Buitenland f15 per jaar. Lcsse ex. f1.25. NADDRUK VERBODEN
MOORMAN's PERIODIEKE PERS N.V., Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 18.23.55, Postrek. 44.713

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders	94
Mededelingen van de Chef van de Generale Staf	96

Redactioneel gedeelte

Luchtmacht, door W. den Toom, Kolonel, Commandant van de Vliegbasis Ypenburg	98
Het tankbataljon bij de verdediging op brede fronten en de invloed van atoomwapenen hierop, door M. A. v. d. Wall Bake, Majoor der Huzaren	105
De sectie 3 te velde, door J. Sjoerds, Majoor der Infanterie	111
Vuursteuncoördinatie op bataljonsniveau, door J. G. J. van der Hulst, Majoor der Artillerie	116
De Nederlandse Territoriale Verdediging, door B. Koning, Kolonel van de Generale Staf	118
Radio-kabels, door W. H. Gout, Majoor van de Verbindingsdienst	127
De problematiek rondom de handhaving van de krijgstuicht, door G. J. Cramer, Selectie-Officier S.C.V.B.	134
De vierdaagse afstandsmarsen N.B.v.L.O. 1955, door M. B. Bloch, Majoor-Arts	138
Nieuwe uitgave	140
Uit de Buitenlandse Vakpers	142

DE MILITAIRE SPECTATOR, 125e Jaargang, Nr 3, blz. 93—146, Den Haag, Maart '56

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen
van het **MINISTERIE VAN OORLOG**

Directeur: J. MOORMAN, Reserve Kolonel tit. der Grenadiers
Redactie: W. DEN TOOM, Kolonel-Waarnemer
B. KONING, Kolonel van de Generale Staf
E. J. C. VAN HOOTEGEM, Kolonel van de Generale Staf
J. G. J. VAN DER HULST, Majoor der Artillerie

Abonnement f3 per kwartaal. Buitenland f15 per jaar. Lcsse ex. f1.25. NADDRUK VERBODEN
MOORMAN's PERIODIEKE PERS N.V., Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 18.23.55, Postrek. 44.713

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders	94
Mededelingen van de Chef van de Generale Staf	96

Redactioneel gedeelte

Luchtmacht, door W. den Toom, Kolonel, Commandant van de Vliegbasis Ypenburg	98
Het tankbataljon bij de verdediging op brede fronten en de invloed van atoomwapenen hierop, door M. A. v. d. Wall Bake, Majoor der Huzaren	105
De sectie 3 te velde, door J. Sjoerds, Majoor der Infanterie	111
Vuursteuncoördinatie op bataljonsniveau, door J. G. J. van der Hulst, Majoor der Artillerie	116
De Nederlandse Territoriale Verdediging, door B. Koning, Kolonel van de Generale Staf	118
Radio-kabels, door W. H. Gout, Majoor van de Verbindingsdienst	127
De problematiek rondom de handhaving van de krijgstuicht, door G. J. Cramer, Selectie-Officier S.C.V.B.	134
De vierdaagse afstandsmarsen N.B.v.L.O. 1955, door M. B. Bloch, Majoor-Arts	138
Nieuwe uitgave	140
Uit de Buitenlandse Vakpers	142

DE MILITAIRE SPECTATOR, 125e Jaargang, Nr 3, blz. 93—146, Den Haag, Maart '56

Officiële Mededelingen van het MINISTERIE VAN OORLOG

UIT DE LANDMACHT- EN LUCHT- MACHTORDERS

Nr 55318 — Geklede tenue Koninklijke Landmacht.

Bij Koninklijk besluit van 27 augustus 1955, nr. 25, aangevuld bij Koninklijk besluit van 25 november 1955, nr 16, is vastgesteld de geklede tenue der officieren van de Koninklijke Landmacht, daaronder tevens begrepen de tot de Koninklijke Landmacht behorende officieren van het Militaire Huis van H.M. de Koningin, en der onderofficieren van de Koninklijke Landmacht met een hogere rang dan die van sergeant-majoor/opperwachtmeester, doch met uitzondering van de officieren en onderofficieren van de Militaire Vrouwenafdeling.

1. Ingetrokken zijn:

a. de beschrijving van de bovenkledingstukken der militairen van de Koninklijke Landmacht met een hogere rang dan die van sergeant-majoor/opperwachtmeester, vermeld in bijlage B van het Koninklijk besluit van 26 januari 1934, nr 64 (het zg. Boekwerk Uniformen), zoals deze sedertdien herhaaldelijk is gewijzigd, voor zover deze beschrijving betrekking heeft op de geklede tenue;

b. de in de onder a genoemde bijlage B opgenomen bepalingen nopens het dragen van de geklede tenue;

c. de beschrijving van de bovenkleding van de tot de Koninklijke Landmacht behorende officieren van het Militaire Huis van Hare Majesteit de Koningin, vermeld in de bijlage van het Koninklijk besluit van 13 mei 1913, nr 78, zoals deze sedertdien herhaaldelijk is gewijzigd, voor zover deze beschrijving betrekking heeft op de geklede tenue;

2. Vastgesteld zijn:

a. de geklede tenue der officieren van de Koninklijke Landmacht met uitzondering van de Militaire Vrouwenafdeling, daaronder tevens begrepen de tot de Koninklijke Landmacht behorende officieren van het Militair Huis van Hare Majesteit de Koningin;

b. de geklede tenue der onderofficieren van de Koninklijke Landmacht (met uitzondering van de Militaire Vrouwenafdeling) met een hogere rang dan die van sergeant-majoor/opperwachtmeester.

3. Bevestigd is:

a. dat de standmodellen, de kleurstaten en/of de tekeningen van alle tot de geklede tenue behorende kledingstukken, knopen, onderscheidingsteekenen en uitmonstering zullen berusten bij het Ministerie van Oorlog, dan wel, indien en voorzover de Minister van Oorlog zulks gewenst voorkomt, bij een inrichting van de Koninklijke Landmacht;

b. dat het aan militairen, die thans in het bezit zijn van een geklede tenue van zwarte stof, is toegestaan om in plaats van de voorgeschreven kledingstukken van donkerblauwe nagenoeg zwarte stof de thans in hun bezit zijnde kledingstukken van zwarte stof, gewijzigd overeenkomstig de bij dit besluit behorende bijlagen, af te dragen;

c. dat het aan militairen, die op 27 augustus 1955 in het bezit waren van een geklede tenue, vervaardigd overeenkomstig het bepaalde in bijlage B van het Koninklijk besluit van 26 januari 1934, nr 64, zoals deze bijlage sedertdien herhaaldelijk is gewijzigd, vergund wordt deze tenue ongewijzigd af te dragen tot een door de Minister van Oorlog te bepalen tijdstip, met dien verstande, dat daarbij in plaats van het in voornoemde bijlage B omschreven hoofddeksel de pet kan worden gedragen zoals deze thans voor de geklede tenue is vastgesteld;

d. dat het aan militairen, die thans in het bezit zijn van een pels of van een zwarte, groene (jagers) of blauwe (cavalerie) overjas is toegestaan deze kledingstukken tot een door de Minister van Oorlog te bepalen tijdstip, af te dragen.

Nr 55325 (LuO nr 55610) — Korps Mobiele Colones.

Bij K.B. van 14 november 1955 is bepaald, dat te rekenen van 1 augustus 1955 is opgericht het Korps Mobiele Colones, waarvan de organisatie door de Minister van Oorlog zal worden vastgesteld.

Nr 55327 (LuO nr 55611) — Onderschei- dingsvlag voor Hare Koninklijke Hoog- heid Prinses Beatrix der Nederlanden

Bij Koninklijk besluit van 10 november 1955, nr 55 is bepaald:

De door Hare Koninklijke Hoogheid BEATRIX, Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Prinses van Lippe-Biesterfeld te voeren vlag is een langwerpige vlag van oranje kleur, waarvan de hoogte $\frac{5}{6}$ van de lengte bedraagt, driehoekig uitgesneden over $\frac{1}{3}$ van de lengte van de vlag; in vier vakken verdeeld door een staand vierarmig kruis van Nassaus blauw, ter breedte van $\frac{1}{5}$ van de hoogte der vlag, het midden van het kruis liggende op $\frac{5}{12}$ van de lengte der vlag, gerekend van de broekzijde; in het midden van het kruis een medaillon van oranje kleur, ter middellijn van $\frac{3}{14}$ van de lengte van de vlag, waarop geplaatst Ons wapen, zoals dit is vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 10 juli 1907 (Stb. 181); het schild gedekt met de Koninklijke Kroon; in het bovenste vak aan de broekzijde een jachthoorn van azuur, gesnoerd en geopend van keel, bezlagen van zilver (Oranje); in het onderste vak aan de broekzijde een roos van keel, geknopt en gepunt van goud (Lippe).

1956

LANDMAGHTORDERS

Nr 56015 — Mouwonderscheidings- tekenen.

Terzake van het dragen van mouwonderscheidingstekenen wordt het volgende bepaald.

1. De mouwonderscheidingstekenen welke een onderdeel (1-LK, een divisie, Basiscommando, enz.) aanduiden, waarbij de militair is ingedeeld, worden uitsluitend gedragen op de rechterbovenmouw van de veldblouse.

Op de overige kledingstukken mogen zij niet worden gedragen.

2. Militairen, gerechtigd tot het dragen van een of meer der hieronder genoemde commemoratieve mouwemblemen dragen deze uitsluitend op de jas dagelijkse tenue en op de veldblouse:

- 2.1. het ahornblad,
- 2.2. de springbokkop,
- 2.3. het voortrekkersmouwembleem,
- 2.4. het O.V.W.-embleem,
- 2.5. de gekroonde J (of W),
(onderofficieren beneden de rang van adjudant O.O.),
- 2.6. de rode chevrons voor dienst te veld van 10 mei 1940 tot 10 mei 1945,
- 2.7. de gewonden streep of strepen.

3. In afwijking van het gestelde sub 1 wordt het mouwonderscheidingsteken van de Staf van de IGKL op de rechterbovenmouw van de jas dagelijkse tenue en van de veldblouse gedragen.

4. Aan militairen, die op de jas dagelijkse tenue een daarop geborduurd mouwembleem, bedoeld sub 1, dragen, wordt toegestaan dit tot 1 juli 1956 af te dragen.

LUCHTMAGHTORDERS

Nr 55578 — Squadronemblemen Koninklijke Luchtmacht.

Ter uitvoering van het bepaalde in L.O. 1953 nr 189 Lu, worden aar. de vliegende operationele squadrons der Koninklijke Luchtmacht squadronemblemen toegekend zoals hierna aangegeven.

1. De omlijsting van het embleem zal voor alle squadrons gelijk zijn.

2. De uitvoering van de embleemchilden der onderscheidene squadrons is afzonderlijk beschreven.

3. Het squadronembleem kan worden aangebracht op het Squadrongebouw en kan voorts dienen ter versiering van het interieur van messes, cantines, e.d.; het is niet geoorloofd het embleem aan te brengen op vlieguitrusting, motorvoertuigen en overige Rijkseigendommen, evenmin is het toegestaan het embleem op de uniformkleding te dragen.

4. Beschrijving van de omlijsting der squadronemblemen

Het schild moet zijn gevat in een omlijsting bestaande uit een cirkelvormig gesloten krans van oranjetakken in de natuurlijke kleur, die aan de zijanten en bovenzijde worden samengehouden door twee gekruiste gouden linten. De krans is gedekt door de Koninklijke Kroon in goud, en aan de middenonderzijde bedekt door een ovaalvormig gouden plaatje waarop vermeld het nummer van het squadron in sabel.

Aan de onderzijde, aansluitend aan de krans en het plaatje is bevestigd een gouden lint waarop met Latijnse letters in sabel vermeld de embleemspreek van het squadron.

Nr 56514 — Vredesorganisatie Commando Luchtvaarttroepen.

De Minister van Oorlog,

Overwegende de wettelijkheid de voorlopige vredesorganisatie van het Commando Luchtvaarttroepen nader vast te stellen;

Gelet op de Koninklijke besluiten van 27 september 1946, nr 27 en van 11 maart 1953 nr 18;

Besluit:

1. Het Commando Luchtvaarttroepen bestaat uit:

- a. De Staf van het Commando Luchtvaarttroepen;
- b. het Luchtmacht Subsistenten Squadron;
- c. het Luchtmacht Instructie Regiment;
- d. de Luchtmacht Officiers- en Kaderschool;
- e. de Luchtmacht Bewakingskorps School.

2. De Commandant van het Commando Luchtvaarttroepen is rechtstreeks gesteld onder de bevelen van de Chef van de Luchtmacht-staf.

3. De taak en de organisatie van de

hiervorengenoemde onderdelen zijn afzonderlijk vastgesteld.

4. Als oprichtingsdatum van meerge-
noemde onderdelen dient te worden aan-
gehouden:

- a. voor de Staf van het Commando Luchtvaarttroepen 1 november 1946;
- b. voor het Luchtmacht Subsistenten Squadron 1 augustus 1955;
- c. voor het Luchtmacht Instructie Regiment 1 maart 1946;
- d. voor de Luchtmacht Officiers- en Kaderschool 17 april 1948;
- e. voor de Luchtmacht Bewakingskorps School 1 juli 1954.

Mededelingen van de CHEF VAN DE GENERALE STAF

OPGAVE VAN VERSCHENEN VOORSCHRIFTEN ENZ.

3141 (VGVK 7 deel D) (*Verzameling van gemeenschappelijke Verordeningen voor de Krijgsmacht*). Verdragen, Wetten en Besluiten betreffende Internationaal Recht deel 1 - Verdragen enz. van belang voor het oorlogsrecht in het algemeen.

VS 2-1012 *Schietbanen en -terreinen (Inrichting en gebruik)*.

Dit voorschrift behandelt de verantwoordelijkheid en de verplichtingen van de diverse autoriteiten en gebruikers van schietbanen en terreinen. Voorts wordt de algemene inrichting van bedoelde banen en terreinen behandeld en het gebruik ervan wordt aangegeven. Ook zijn in het voorschrift de thans in gebruik zijnde schietschijven opgenomen.

Tenslotte behandelt het voorschrift nog de veiligheidsbepalingen en de dienst op schietbanen en -terreinen.

Het voorschrift is in de eerste plaats georiënteerd op de garnizoensschietbanen en -terreinen. De bepalingen ervan moeten echter, voor zoveel mogelijk, ook worden nageleefd in het Infanterie Schietkamp (waarvoor binnenkort een speciaal voorschrift (nr 7-600) zal verschijnen).

VS 2-1133 Conf. *Veldpostcensuur*.

TH 5-235 *Caterpillar Diesel Aggregaat 18-KW GCE 146*.

VR 7-420 *Sluipschutters*.

Dit stencil bevat enige tactische richtlij-

nen betreffende het gebruik van sluip-
schutters.

De eerste verstrekking van deze voorl. richtlijnen geschiedt automatisch aan de diverse autoriteiten en commandanten; het behoeft dus niet te worden besteld. Eventuele nabestellingen dienen te worden ingediend d.t.v. de Inspecteur der Infanterie (voor wat andere wapens en dienstvakken betreft mede d.t.v. de wapeninspecteurs, c.q. inspecteur van het dienstvak, opdat deze zijn advies kan geven betreffende de noodzaak van de aanvraag). De maatstaf van verstrekking is (voor zover leverbaar i.v.m. de beperkte oplaag): 1 ex. per 2 instructeurs die de stof onderwijzen; staven en bureaux het hoogst noodzakelijke aantal; geen opleg voor mobilisabele eenheden.

VR 9-40 *Verkennen en opruimen van ongesprongen explosieven*.

VR 9-565/4 *De oefenloop mortier van 81 mm*.

Dit stencil bevat een technische omschrijving van de oefenloop mortier van 81 mm. Voorts worden het gebruik en het onderhoud van de apparatuur behandeld.

De eerste verstrekking van deze voorl. richtlijnen geschiedt automatisch aan de diverse autoriteiten en commandanten; het behoeft dus niet te worden besteld. Eventuele nabestellingen dienen te worden ingediend d.t.v. de Inspecteur der Infanterie (voor wat andere wapens en dienstvakken betreft mede d.t.v. de wapeninspecteur, c.q. inspecteur van het dienstvak, opdat deze zijn advies kan

geven betreffende de noodzaak van de aanvraag). De maatstaf van verstreking is (voor zover leverbaar i.v.m. de beperkte oplaat): 1 ex per instructeur die de stof onderwijst; staven en bureaux het hoogst noodzakelijke aantal; geen opleg voor mobilisabele eenheden.

TH 10-500 Technische Handleiding voor schrijfmachines.

VR 10-501 Bedieningsvoorschrift voor Badinrichting, mobiele, met 6 sproeiërs (codenummer 30.0320).

VTH 11-352 Kabellegtoestel RL-26(*). (OA A 163 is hiermede vervallen).

Beschrijving, bediening en 1e en 2e echelons onderhoud van het kabellegtoestel RL-26.

VTH 11-1158 Reparatie- en afregelvoorschrift voor het Radioetoestel CPRC-26.

LB 31 Onderhoudsboekje voor Radar- en Vuurleidingsapparatuur.

LB 31A idem.

I K 113 Smeerkaart Benzinepompaggregaat cap. 400 L. per minuut Briggs en Stratton motor, model 23 HA-ES, pomp type H2121.

SK 5-200 } Smeerkaart Briggs en Stratton
SK 5-201 } Benzinemotor, modellen
SK 5-229 } 9, 14 en 23.

OK 5-213/1 Dagelijks preventief onderhoud voor de motorkettingzaag DOLMAR CL-100.

OK 5-213/2 Wekelijks en maandelijks preventief onderhoud idem.

SK 5-220 Smeerkaart Pettow Viceroy Lasaggregaat, type A3D/E-RE, 400A, etc.

OK 5-220/1 Dagelijks preventief onderhoud Lasaggregaat Pettow Viceroy, type A3 D/E-RE, 400A etc.

OK 5-220/2 Wekelijks en maandelijks preventief onderhoud idem.

SK 5-231 Smeerkaart Aggregaat, met 6 cylinder 120 PK 11,3 L. A-E-C dieselmotor etc.

OK 5-231/1 Dagelijks preventief onderhoud Aggregaat 75 kW, 3 fasen, etc.

OK 5-231/2 Wekelijks en maandelijks preventief onderhoud idem.

SK 5-232 Smeerkaart Aggregaat op aanhangwagen met Lister Dieselmotor type 27/3 en generator van 17 en 17,7 kVA.

OK 5-232/1 Dagelijks preventief onderhoud voor Aggregaat Lister van 17,7 kVA enz.

SK 5-233 Smeerkaart Oplegger 25 ton, laag laadvlak, achter- en zijlading.

SK 5-234/1 Smeerkaart Aggregaat op 4-wielig onderstel U.S.motors enz.

SK 5-234/2 Smeerpunten voor 4-wielig onderstel van het Aggregaat U.S.motors. enz.

WP 18083 t/m 18093 Overdrukbladen Herkenning (Tanks).

CURSUSSEN.

E. Cursussen van de Commandant Lucht-
doelartillerie.

Nr 30-20 Het Artillerie Meteo be-
richt.

F. Cursussen van de Inspecteur der
Genie.

Nr 30-15 Genie-operatiën.

B. Cursussen van de Inspecteur der
Infanterie.

Nr 20-14B. De Pelotons van de On-
dersteuningscompagnie van het Bat.
Inf. in de verdediging.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden.

Einde van de Officiële mededelingen van het Ministerie van Oorlog.

Luchtmacht

door W. DEN TOOM, Kolonel, Commandant van de Vliegbasis Ypenburg.

„Today there can be no slow building up to a climax, since the climax is likely to come within hours of the onset of a war.

Today, our Airforces must be manned, armed, deployed, organised and trained so that they are instantly ready for operations. Anything less is a bad investment, since the hour of reckoning our potential would be destroyed before it could pay any dividend.”

Sir Basel Embry, June 1955.

Een oud en een nieuw axioma

Het is wel enige jaren geleden, doch het ligt nog vers in ons geheugen, hoe de Amerikaanse majoor De Seversky op felle wijze het toenmalige defensiebeleid aanviel en zijn eigen opvattingen, in wezen een moderne versie van Douhet's theorie, propageerde.

Een merkwaardige figuur, deze De Seversky, ex-Russische oorlogsvlieger uit de eerste wereldoorlog, later toonaangevend Amerikaans vliegtuigconstructeur en publicist.

Hoewel hij in zijn scherpe critieken geen enkele officiële Amerikaanse autoriteit spaarde, benoemde men hem desondanks tot majoor in de U.S. Airforce en hij werd in 1946 gedecoreerd met de Medal for Merit omdat hij „door zijn geschriften sedert 1939 zoveel had bijgedragen tot het vormen van een gezonde publieke opinie, hetgeen van grote betekenis was geweest voor het succesvol voeren van de oorlog.”

Zijn theorie kwam er in het kort op neer dat een sterke strategische luchtmacht, gestationneerd in Amerika, het enige middel voor de V.S. zou zijn om een oorlog te winnen of te voorkomen. Als vooruitgeschoven basis in Europa zou uitsluitend Engeland van enige betekenis zijn, omdat slechts dit land te verdedigen zou zijn. Geen grondtroepen, maar zoveel mogelijk lange afstand bommenwerpers, was zijn conclusie.

De vorige, thans overleden, Chef Staf van de USAF, generaal Hoyt S. Vandenberg, verdedigde daarentegen het standpunt dat een luchtmacht nimmer op zichzelf een oorlog zal kunnen winnen. En deze theorie is ook in de NATO nog steeds aanvaard. Ondanks de verre gaande motorisatie en mechanisatie van alle wapens, de enorme evolutie van de luchtmacht, de ontwikkeling van atoom- en waterstofbommen, de invoering van onbemande vliegtuigen, geleide projectielen etc. is dus blijkbaar het aloude axioma „l'infanterie, la reine de la bataille” nog steeds onaangetast. Maar minstens even overtuigd zal een ieder zijn dat zonder een sterke luchtmacht het winnen of voorkomen van een oorlog volkomen is uitgesloten.

De strijd speelt zich immers niet meer uitsluitend af te land of ter zee, doch in een ruimte waarin zich zowel land als zee *kunnen* bevinden, maar waarin *altijd* het luchtruim voorkomt. En in dat luchtruim zal de eigen luchtmacht de vijandelijke vliegtuigen moeten beletten in te grijpen in de strijd op de grond of op zee. Als modern axioma geldt dat, indien de eigen luchtmacht niet het (tijdelijk/plaatselijk) overwicht in de lucht heeft, de kans op een succesvolle actie voor land- of zeestrijdkrachten is uitgesloten.

Taken

Voor zover men er nog niet van overtuigd was, heeft wereldoorlog II wel overduidelijk bewezen dat ieder der drie strijdkrachten een eigen taak heeft te vervullen. Het behoeft echter nauwelijks betoog dat deze zelfstandige taken dienen te worden gecoördineerd, wil men het gemeenschappelijk doel bereiken.

Als zelfstandige taken zouden o.m. kunnen worden genoemd:

Zeemacht: de blokkade van de vijandelijke aanvoerlijnen over zee en aan de andere kant het openhouden van de eigen overzeese aanvoerlijnen. Behalve de economische positie van de betrokken natie(s) is de logistieke verzorging van de strijdkrachten in hoge mate afhankelijk van het behoud van deze aanvoerlijnen.

Landmacht: de bezetting van het vijandelijk grondgebied en de daarin gelegen industriecentra, bevoorradingsbases, havens, vliegbases etc. Daarentegen zal eenzelfde actie van vijandelijke zijde moeten worden voorkomen.

Luchtmacht: het moreel van de vijand te ondermijnen en de wil tot verzet te breken door vernietiging van industriecentra en ontwijking van het economisch stelsel door het (strategische) bombardement. Een sterke luchtverdediging zal het eigen grondgebied tegen vijandelijke luchtactiviteiten moeten beschermen.

NATO en Nederland

Daar de bij de NATO aangesloten landen een defensief verband vormen, zal het enorme voordeel van het initiatief voor de tegenstander zijn. En hij zal het voordeel uitbuiten door te trachten met zijn luchtmacht, uitgerust met nieuwe aanvalswapens, onze luchtmacht te verslaan zo spoedig mogelijk uit te schakelen.

Men zal moeten voorkomen dat men reeds in de eerste fase van de oorlog wordt vernietigd door een verrassende aanval met atoomwapens. Deze eerste fase moet ten koste van alles worden overleefd. Gebeurt dit niet, dan zullen de woorden van het Hoofd Operatiën in Allied Air Forces Central Europe, de Air Commodore P. G. Wijkeham-Barnes, gedurende een interview na de oefening Carte Blanche, worden bewaarheid; dan zal de strijd „short and horrible” zijn. (Times, 29 Juni 1955).

Dat ook in Nederland de gedachte leeft dat in deze critieke fase de beslissing over het wel en wee van West-Europa in hoge mate afhankelijk is van de afweerkracht van de NATO luchtmacht, bewijst wel de Memorie van Toelichting bij Hoofdstuk VIII A, Oorlog, van de Rijksbegroting voor 1956.

Z.E. de Minister van Oorlog spreekt hier klare taal en uit het daarop gevolgde Voorlopig Verslag, de Memorie van Antwoord en de Kamerdebat is wel duidelijk geworden dat het zwaartepunt in de algemene belangstelling voor de strijdkrachten zich langzaam, maar (onfeilbaar) zeker naar de Luchtmacht — en uiteraard naar de luchtverdediging in het bijzonder — verschuift. Minister Staf gaat in de M.v.A. dan ook nader in op de eisen van paraatheid die men aan een moderne luchtmacht, i.c. de Koninklijke Luchtmacht, moet stellen.

Een paraatheid van 24 uur, het opvoeren van de mate van verspreiding, de vergroting van de mobiliteit, de vereenvoudiging en versnelling

van de logistieke procedures en de verhoging van de doelmatigheid van het luchtverdedigingssysteem worden uitvoerig toegelicht.

De Koninklijke Luchtmacht

Het is nuttig op deze plaats de door de Minister van Oorlog gegeven toelichtingen nog eens in herinnering te brengen.

Paraatheidseisen.

De oefening „Carte Blanche” heeft niet alleen het nieuwe karakter van de lucht-oorlog duidelijk gedemonstreerd, maar ook aangetoond, welke organisatorische maatregelen in vredetijd noodzakelijk zijn om aan een overval met atoomwapenen het hoofd te kunnen bieden. De belangrijkste daarvan zijn:

- a. het instellen van een 24-urige (beperkte) paraatheid van het gehele luchtverdedigingstelsel;
- b. het vergroten van de verspreiding der eenheden ter vermindering van hun kwetsbaarheid voor het grote vernietigend effect van atoombommen;
- c. het opvoeren van de mobiliteit van de squadrons;
- d. het vereenvoudigen en versnellen van de logistieke procedures;
- e. het verhogen van de doelmatigheid van het luchtverdedigingssysteem door versnelling van de gevechtsleidings- en meldingsprocedures en invoering van nieuwe afweerwapens.

Bovenal zal de uitrusting van de N.A.V.O.-luchtstrijdkrachten op het hoogst mogelijke peil moeten worden gebracht en gehouden.

Voldoening aan de paraatheidseisen bij de Koninklijke Luchtmacht.

Ad. a. **24-urige paraatheid.** Bij de Koninklijke Luchtmacht zijn inmiddels plannen opgesteld, om op korte termijn — vermoedelijk reeds tegen het einde van dit jaar — voor het Commando Luchtverdediging een 24-urige paraatheid in te voeren. Dit zal dan inhouden dat:

- het gevechtsleidings- en meldingssysteem 24 uur van de dag in staat is om door middel van een gesloten radarnet vijandelijke vliegtuigbewegingen te signaleren en eigen vliegtuigen er naar toe te dirigeren;
- op de militaire vliegbases steeds een aantal bewapende vliegtuigen gereed staan, die binnen enkele minuten kunnen opstijgen;
- doorlopend verbindingslijnen in stand worden gehouden met de omliggende geallieerde luchtverdedigingssectoren.

Geen voorziening is nog uitvoerbaar gebleken in de waarneming van en waarschuwing tegen zeer laag (beneden de waarnemingsgrens van de normale waarschuwingsradar) binnenvliegende vijandelijke vliegtuigen. Een paraat Korps Luchtwachtdienst, dat hiervoor de oplossing zou zijn, is nog niet te verwerkelijken. Het vraagstuk is in samenwerking met geallieerde luchtmachtstaven in studie.

Ad. b. **Verspreiding.** De in verband met de grote uitwerking van een atoombom meest wenselijke spreiding der eenheden tot hoogstens één squadron per vliegveld is voor de Koninklijke Luchtmacht in Nederland niet bereikbaar. Economische, sociale, cultuurtechnische en financiële belangen verzetten zich tegen de aanleg van voldoende vliegvelden hiervoor, alsook tegen operationele ingebruikneming van alle aanwezige niet operationele velden. Maatregelen ter vermindering van de kwetsbaarheid der eenheden zullen zich derhalve in Nederland moeten beperken tot:

- het tot de practisch mogelijke limieten verspreid en beschermd opstellen van de vliegtuigen op de aanwezige operationele bases;
- het inrichten van voorraden en depôts op voldoende afstand van het vliegveld;
- het verspreiden buiten het eigenlijke vliegveld van administratieve onderdelen, zoals kazernes, cantines e.d.;
- het inrichten van in vredetijd niet operationeel in gebruik zijnde vliegvelden als reserve of zogenaamde „redeployment”-velden voor oorlogstijd;
- het verbeteren van de passieve bescherming van luchtmachtobjecten;
- het verhogen van de paraatheid der afdelingen lichte luchtdoelartillerie, die beschikbaar zijn voor de verdediging van luchtmachtobjecten.

Ad. c. **Opvoeren van mobiliteit.** De noodzaak om de uitwerking van een atoomaanval op een dicht bezette en daardoor bedreigde vliegbasis zo goed mogelijk te

ontgaan en tegelijk de eigen slagkracht te behouden, zal de squadrons kunnen dwingen zich na ontvangst van een waarschuwing snel met het operationeel benodigde materiaal te verplaatsen naar reserve-velden. Oefeningen in zulke squadronverplaatsingen worden bij de Koninklijke Luchtmacht dan ook regelmatig gehouden en hebben in het bijzonder tijdens de oefening „Carte Blanche” op de voorgrond gestaan. Nog onvoldoende luchttransport heeft in enkele gevallen de snelheid van de verplaatsing ongunstig beïnvloed.

Ad. d. Vereenvoudiging en versnellen van logistieke voorzieningen. Aangezien er rekening mede gehouden moet worden, dat in geval van atoomaanvallen weg- en spoorwegverbindingen zullen worden verbroken of althans voor enige tijd versperd, wordt de mogelijkheid nagegaan om voorraden op reservepunten op te leggen en extra luchttransport ter beschikking te krijgen teneinde de snelle aanvoer van de hoogst noodzakelijke behoeften te waarborgen. Onderzocht wordt in dit verband of, en zo ja, in hoeverre het hefschroefvliegtuig het autotransport kan vervangen.

Ad. e. Verhoging van de doelmatigheid van het luchtverdedigingssysteem. Voor het bestrijden van zeer hoog en zeer snel vliegende vijandelijke vliegtuigen wordt thans ter aanvulling van de bestaande interceptievliegtuigen gezocht naar andere middelen, zoals bijvoorbeeld onbemande vliegtuigen. Als onderdeel van het rakettenvraagstuk is ook dit ontwerp in studie bij de hogergenoemde door het Comité Verenigde Chefs van Staven ingestelde ad hoc „Rakettenwerkgroep”. De mogelijkheid van gebruik van nog andere interceptiemiddelen als raketvliegtuigen, lichtgewicht interceptiejagers enz., is momenteel nog onderwerp van studie in bondgenootschappelijk verband.

Zijn dit de voornaamste maatregelen, welke in de nationale luchtverdedigingsopbouw getroffen kunnen en moeten worden om de uitwerking van verrassende vijandelijke luchtaanvallen met atoomwapens zoveel mogelijk te beperken, beseft dient te worden dat het zwaartepunt van een doeltreffende luchtverdediging blijft liggen in een actieve vernietiging van de vijandelijke luchtmacht door aangrijpen van haar bases en industrieën. De daartoe aanwezige middelen, de met atoomwapens uitgeruste tactische en strategische luchtstrijdkrachten, zijn en blijven echter in handen van de grote bondgenoten, de Verenigde Staten van Amerika en het Verenigd Koninkrijk en komen alleen ter beschikking van de hogere internationale staven.

Tot zover de Memorie van Toelichting.

Realisatie

De hierboven genoemde maatregelen betekenen een aanzienlijke uitbreiding van de aan de Koninklijke Luchtmacht gestelde taken. De evolutie van de Luchtvaart, en in het bijzonder de militaire Luchtvaart, stelt de Chef van de Luchtmachtstaf en zijn medewerkers in de staven en in de commando's normaliter reeds voor talrijke problemen; groter worden deze problemen bovendien nog doordat de Koninklijke Luchtmacht zich in een periode van opbouw bevindt, terwijl de thans te treffen voorzieningen waarop in de Memorie van Toelichting wordt gedomd het geheel nog belangrijk ingewikkelder maken.

Personeel. Ter illustratie van het bovenstaande moge dienen dat op 1 Juli 1946 de Koninklijke Luchtmacht (toen nog als Wapen der Militaire Luchtmacht) aan beroepspersoneel beschikte over 61 officieren en in totaal 208 onderofficieren, korporaals en manschappen, terwijl deze getallen 1 Januari 1950 en 1 Januari 1956 waren opgelopen tot resp. rond 250 en 900 officieren, 600 en 4400 onderofficieren, 650 en 3700 korporaals en manschappen. De gemiddelde totale jaarsterkten bedroegen in 1946, 1950 en 1955 resp. rond 4600, 11.000 en 20.500 man.

Dit personeel dient voor verreweg het grootste gedeelte een uitgebreide specialistische opleiding — en ervaring! — te hebben. Zoiets vergt tijd, veel tijd; niet slechts doordat de snelle vooruitgang der techniek

(electronica bv.!) de vorming van de instructeurs voortdurend de aandacht vergt, maar tevens doordat de opleidingen zo lang en zo uitgebreid moeten worden dat de technici, die uiteraard tevens een praktische scholing in het bedrijf nodig hebben, eerst na enige jaren de grote verantwoordelijkheid van een zelfstandige tewerkstelling op de schouders kan worden gelegd. Verder mag niet worden vergeten dat ieder nieuw type vliegtuig een speciale technische kennis vereist en een aanvullende scholing voor het betrokken personeel noodzakelijk is. Hoewel een dankbaar gebruik wordt gemaakt van opleidingsmogelijkheden in het buitenland komt verreweg het voornaamste gedeelte van opleiding, herscholing etc. toch op de schouders van de Koninklijke Luchtmacht zelve neer.

Bedenkt men hierbij dat de aanmelding voor beroepsmilitair bepaald niet zo groot is al men wel zou willen, terwijl het verloop bovendien door de concurrentie van de burgerindustrie — waar eveneens een chronisch tekort aan goed geschoold technisch personeel bestaat — vrij belangrijk is, dan zal het duidelijk zijn dat het personeelsprobleem in een moderne Luchtmacht een van de grootste zorgen vormt.

Materieel

Ten aanzien van het materieel ondergaat de Koninklijke Luchtmacht momenteel een ware gedaantewisseling. Ook hier is het nuttig om de woorden van de Minister van Oorlog nog eens te herhalen:

De in 1955 in het vooruitzicht gestelde geregelde vervanging van vliegtuigen, alsook de versterking van de Nederlandse luchtmacht met nieuwe typen vliegtuigen, zullen in 1956 worden verwezenlijkt.

Hunters

Naar verwachting zullen nog vóór het einde van 1955 de eerste Hawker-Hunter-vliegtuigen door de Nederlandse en Belgische vliegtuigindustrie worden geleverd. Zoals reeds vermeld in de defensienota van 18 Mei 1954, waren van de 460 door deze industrie in licentie te bouwen vliegtuigen van dit type, er 156 rechtstreeks besteld door de Nederlandse regering, 192 door de Belgische regering en 112 door de regering der Verenigde Staten onder „off-shore procurement”. Overeengekomen was daarbij, dat eerst 48 stuks van de door de regering der Verenigde Staten bestelde hoeveelheid zouden worden afgeleverd, en daarna aan de bestellingen van Nederland en België zou worden voldaan. De eerste aflevering van de door Nederland bestelde Hunters zou volgens dit schema niet vóór de tweede helft van 1956 kunnen worden verwacht.

Inmiddels is echter met de regering van de Verenigde Staten nader overeengekomen, dat de in de eerste plaats door de industrie aan deze regering af te leveren 48 Hunters mede aan Nederland beschikbaar zullen worden gesteld. Als gevolg hiervan zullen vermoedelijk reeds begin 1956 de eerste nieuwe Hunters bij de Koninklijke Luchtmacht in gebruik kunnen worden genomen.

De oefen- en oorlogsmunitie voor de kanonnen van de Hunters zal in Nederland worden vervaardigd, waarbij bovendien de mogelijkheid van levering aan België bestaat. De aflevering van deze munitie zal in begin 1956 aanvangen.

Als gevolg van de omstandigheid, dat de Hunter-vliegtuigen reeds in productie werden genomen toen dit vliegtuig nog slechts in het stadium van een prototype verkeerde, en derhalve verschillende modificaties onvermijdelijk waren en nog zullen blijken te zijn, zullen de Gloster-Meteorjagers langer aangehouden moeten worden dan oorspronkelijk was gedacht. Vóór eind 1956 kan niet op meer dan maximaal 50 Hunters bij de Koninklijke Luchtmacht gerekend worden.

All-weather jagers

De keuze van het type aan te schaffen nachtjagers is, zoals inmiddels bekend gemaakt, op het Amerikaanse type F-86-K gevallen. Bij het doen van deze keuze hebben in 't bijzonder twee overwegingen gegolden.

Alle opvallende demonstraties van nieuwe Europese typen ten spijt, was op de Europese markt geen enkel beproefd en volledig electronisch uitgerust modern type nachtjager in productie, terwijl er ook geen vooruitzicht bestond dat dit binnen afzienbare tijd wél het geval zou zijn. In Amerika was de F-86-K Sabre niet alleen in productie, maar ook in operationeel gebruik bij de Amerikaanse luchtmacht, terwijl de Amerikaanse regering bereid was aan de levering op korte termijn van de benodigde aantallen ervan aan Nederland medewerking te verlenen. Aangezien het uitblijven van een geschikt type vliegtuig de opbouw van de nachtjagersquadrons van de Koninklijke Luchtmacht reeds aanmerkelijk had vertraagd, moesten deze twee overwegingen beslissend zijn.

Aanvankelijk was overeengekomen, dat de helft van het benodigde aantal van 56 nachtjagers door de Amerikaanse regering als M.D.A.P.-hulp zou worden verstrekt en de andere 28 door Nederland uit eigen fondsen zouden worden betaald. Onlangs is echter met de regering der Verenigde Staten overeengekomen dat alle 56 vliegtuigen, inclusief reserve-delen, als wederzijdse hulp zouden worden verstrekt. Daartegenover heeft de Nederlandse regering zich moeten verplichten 48 van de door Amerika onder „off-shore procurement” bestelde Hunters voor haar rekening te nemen. (Zoals hiervoor reeds medegedeeld, zal de Koninklijke Luchtmacht nu ook de beschikking over deze 48 Hawker-Hunters krijgen). De Amerikaanse nachtjagers komen intussen in versnelde levering in Nederland aan. Reeds in 1956 zullen de drie nachtjagersquadrons geformeerd kunnen worden, waarbij echter nog op moeilijkheden op personeelsgebied, in het bijzonder ten aanzien van het gebruik van het electronisch materieel, moet worden gerekend.

Tactische jagers

De vervanging der inmiddels reeds verouderde F 84-G Thunderjet-jagers door de moderne F 84-F Thunderstreaks tactische jagerbommenwerpers — reeds in 1955 aangevangen — zal gedurende 1956 geleidelijk worden voortgezet. De Nederlandse vliegtuigindustrie verzorgt óók het vlieggereedmaken van de voor België bestemde jagers.

Foto-verkenningsvliegtuigen

Tegelijk met de nieuwe tactische jagerbommenwerpers wordt één squadron foto-verkenningsvliegtuigen onder M.D.A.P. geleverd. Deze vliegtuigen, genaamd „Thunderflash”, zullen reeds vóór 1956 door het foto-verkenningsquadron van de Koninklijke Luchtmacht in gebruik worden genomen.

Opleidingsvliegtuigen

De voor de Koninklijke Luchtmacht bestelde 20 Fokkers S-14, de zogenaamde „Mach”-trainers zijn thans in productie en zullen in 1953 worden afgeleverd. De S-14 „Mach”-trainer zal als overgangstrainer worden toegevoegd aan de opleidingsquadrons, evenals de in 1955 onder M.D.A.P. ontvangen Lockheed--T 33 vliegtuigen.

Transportvliegtuigen

Het transportsquadron zal in de loop van 1956 naar het vliegveld Ypenburg worden overgebracht, zodra op dit vliegveld de passende outillage voor onderhoud van Dakota's zal zijn geïnstalleerd.

Depots, magazijnen en werkplaatsen

Als gevolg van de ontvangst onder het M.D.A.P. van meer dan 100 lichte vliegtuigen (Super Piper Cups) en 30 Helicopters met reserve-delen, vrijwel gelijktijdig met de aankomst van de all-weatherjagers met reserve-delen dient de in de depôts en bij de squadrons bestaande magazijnsruimte te worden uitgebreid. In gelijke tred hiermede zal ook de outillage van werkplaatsen bij de depôts en op de vliegvelden Soesterberg, Twenthe en Ypenburg moeten worden verruimd.

Het meldings- en gevechtsleidingssysteem

De door de regering der Verenigde Staten toegezegde radarapparatuur (vergelijk de defensienota van 18 Mei 1954, blz. 178) werd in de tweede helft van 1954 afgeleverd en kort daarna geïnstalleerd. Tevens werd reeds medio 1954 een bij Philips vervaardigd radarapparaat in gebruik genomen. Door een en ander werd het meldings- en gevechtsleidingssysteem, dat voordien door verouderd materieel weinig doeltreffend was, aanzienlijk verbeterd. Aan het eind van 1954 werden voorts de eerste sets ontvangen van de overige bij Philips ontwikkelde apparatuur. De gehele

bestelde serie daarvan zal medio 1956 zijn afgeleverd. Rekening houdende met de voor de installatie van dit materieel en de opleiding van het bedienend personeel benodigde tijd, kan aan het eind van 1956 de nieuwe apparatuur volledig operationeel zijn. De opbouw van het radarsysteem in de Koninklijke Luchtmacht zal dan voltooid zijn, met uitzondering alleen nog van de lange-afstand-radar. Voor deze apparatuur werden intussen specificaties en eisen vastgesteld, waarna verdere voorbereidingen werden getroffen voor de productie. De contracten tot aanschaffing zullen binnenkort worden afgesloten.

In samenwerking met de R.V.O.-T.N.O. wordt thans gezocht naar mogelijkheden om de verwerking van gegevens door middel van een televisie- of teleplotsysteem te versnellen. Dit project wordt in zijn research- en ontwikkelingsstadium financieel gesteund door de Verenigde Staten van Amerika.

Algemeen

Om voor de luchtmachteenheden voldoende oefenmogelijkheden en oorlogsparaatheid te waarborgen, is een programma voor onderhoud en uitbestedingen bij de industrie vastgesteld, waarbij de normen en inzichten zijn gevolgd, welke in N.A.V.O.-verband gelden voor de logistieke ondersteuning van de luchtverdedigings-, tactische- en opleidingsquadrons.

In 1956 zullen maatregelen getroffen moeten worden om de voorziening van de reserve-delen voor vliegtuigen en werkplaatsoutillage van Amerikaanse oorsprong voor eigen rekening over te nemen, aangezien verwacht moet worden, dat de betreffende voorziening onder M.D.A.P. uit Amerikaanse luchtmachtdepôts op 1 Januari 1957 een einde zal nemen.

Voorwaar geen halve maatregelen! Het invoeren van nieuwe materieel schept echter ook nieuwe problemen; niet alleen, zoals men hierboven reeds zag, op personeelsgebied, doch ook ten aanzien van onderhoud, technische voorzieningen etc. Het is nu eenmaal zo dat het in gebruik nemen van een nieuw vliegtuigtype met het voortdurend aanbrengen van technische aanvullingen en verbeteringen (modificaties) gepaard gaat, teneinde de operationele waarde en de vliegveiligheid van het vliegtuig tot een zo hoog mogelijke waarde op te voeren. Juist in deze fase is in de regel de voorziening van reserve-delen een van de grootste problemen.

Het is dan ook niet zo dat bij het invoeren van nieuwe vliegtuigen in een luchtmacht de gevechtsgereedheidsfactor onmiddellijk die snelle stijging vertoont die men eigenlijk zou verwachten. Een aanloopperiode waarin o.a. de hiervoor genoemde moeilijkheden moeten worden overwonnen, is onvermijdelijk. En bij het maken van de verdere opbouwplannen moet ook daarmee rekening worden gehouden, wil men een tijdelijk terugvallen van de gevechtskracht van de luchtmacht voorkomen.

Tot slot is het nuttig de aandacht te vestigen op de uitgebreide bouwkundige voorzieningen die inhaerent zijn aan een luchtmacht in opbouw. Dank zij een zeer nauwe samenwerking van de Koninklijke Luchtmacht met de Directeur Gebouwen, Werken en Terreinen, i.c. het B.A.B.O.V. (Bureau Aanleg, Beheer en Onderhoud van Vliegvelden), verloopt de aanleg van de vliegbases, navigatiestations, etc., alsmede de bouw van alle daarbij behorende logistieke voorzieningen, in het tempo dat de personeelssituatie in deze sector toelaat.

Het tankbataljon bij de verdediging op brede fronten en de invloed van atoomwapenen hierop

door M. A. v. d. WALL BAKE, *Majoor der Huzaren.*

I. Inleiding

De verdediging op brede fronten staat de laatste tijd wel bijzonder in de belangstelling. De typische moeilijkheden aan deze verdedigingswijze verbonden, verdienen dan ook zeker nauwkeurig te worden gezien en bestudeerd. De meest op de voorgrond tredende kenmerken van deze verdedigingswijze kunnen wij in twee punten samenvatten n.l.

1. Het initiatief zal, zoals trouwens bij iedere verdediging, aan de zijde van de aanvaller liggen.
2. De verdediging wordt gevoerd over een grote breedte met relatief weinig troepen, waardoor het de aanvaller gemakkelijk zal vallen plaatselijk een overmacht te vormen.

Brachten deze kenmerken al genoeg problemen mede voor de verdediger, zo zijn deze thans nog vermeerderd door het gebruik van A-wapens door de aanvaller; anderzijds scheppen deze wapens, door de verdediger gebruikt, ook vele nieuwe perspectieven.

Daar wij voorsnog zullen blijven werken met de huidige organisatie van de infanteriedivisie lijkt het nuttig om na te gaan hoe wij met onze middelen de verdediging op brede fronten kunnen voeren, rekening houdend met het gebruik van tactische A wapens zowel door aanvaller als verdediger.

II. Algemeen

De wijze, waarop de verdediging op brede fronten moet worden gevoerd, is globaal vastgelegd in voorschrift 1386, *Gevechtshandleiding*, punt 600-609, waar in grote lijnen staat voorgeschreven, dat bij deze wijze van verdedigen men zich zal moeten beperken tot het bezetten van enkele beheersende terreinen, waarbij de steunpunten, die deze terreinen bezetten, elkaar niet meer onderling kunnen steunen en dat het tussengelegen terrein zal moeten worden waargenomen door posten en door patrouillegang (punt 603).

Voorts moet een vakreserve, waarin een *sterke pantserkracht*, worden aangehouden, welke reserve vaak in twee of meer delen wordt gesplitst en zodanig opgesteld, dat *snel en krachtig* tegen vijandelijke penetraties kon worden opgetreden (punt 607).

III. Enige mogelijkheden voor het gebruik van A wapens bij de verdediging

1. Door eigen troepen:

- a. op vijandelijke verzamelgebieden en uitgangsstellingen;
- b. een vijand, die met aanzienlijke krachten tussen onze steunpunten in voorste lijn is doorgedrongen;
- c. Als ondersteuning van de tegenaanval.

2. Door de vijand:

- a. tegen onze steunpunten;
2. tegen onze reserves en art opstellingen;

- c. op verzamelgebieden en uitgangstellingen voor eigen tegenaanval. (I.v.m. verdere strekking van dit artikel niet meer in beschouwing te nemen).

IV. Hoe worden de eigen reserves hierdoor beïnvloed?

A. Hoofdtaken voor de reserve.

- ad III 1a. Niet.
- ad III 1b. De reserve zal snel moeten toeslaan tegen die vijandelijke troepen die nog niet zijn vernietigd en wel zó kort na de aanval met onze A wapens, dat de vijand zich nog niet heeft hersteld.
- ad III 1c. Nog intensievere coördinatie met steunende wapens als artillerie en tactische luchtmacht.
- ad III 2a. Met de allergrootste spoed ons vernietigde steunpunt trachten te bezetten vóórdát de vijand — die natuurlijk nu ook snelheid op de voorgrond stelt — ons steunpunt in handen heeft, of, waarschijnlijker, de vijand hier weer uit werpen alvorens hij zich aldaar heeft geconsolideerd.
- ad III 2b. De reserve verspreid opstellen, doch zodanig dat hij kan voldoen aan de opgedragen taken.

B. Andere taken voor de reserve.

a. Door de grote frontbreedte is het niet te voorkomen dat de vijand er in zal slagen met kleinere eenheden tussen onze steunpunten te infiltreren en hierdoor een ernstige bedreiging kan vormen voor onze artillerie-opstellingen en treinen.

Het optreden hiertegen is een taak voor de reserve, die dit wederom snel en krachtig zal moeten doen, al is zij hiervoor wellicht niet geheel nodig.

b. Het optreden tegen vijandelijke luchtlandingstroepen (zie a).

c. Als door een zo krachtig optreden van de vijand, waarbij hij onze voorste steunpunten heeft vernietigd, van een tegenaanval door de reserve geen heil meer is te verwachten, zal de reserve voorbereide grendelopstellingen moeten bezetten, teneinde een verder doordringen van de vijand te beletten om zodoende aan reserves van een hogere eenheid de gelegenheid te verschaffen voor het uitvoeren van een tegenaanval.

C. De opstelling van de reserve.

Bij de opstelling van de divisiereserve zal o.a. met de volgende factoren rekening moeten worden gehouden:

1. zodanig opgesteld, dat zij geen atoomdoel vormt, dus verspreid;
2. zodanig opgesteld, dat zij in de kortst mogelijke tijd kan worden aangewend voor het uitvoeren van een tegenaanval of ingezet tegen penetraties of luchtlandingen.

De hiervoor bestemde onderdelen dus redelijk centraal gelegen t.o.v. de plaats(en) waar deze opdrachten waarschijnlijk moeten worden uitgevoerd.

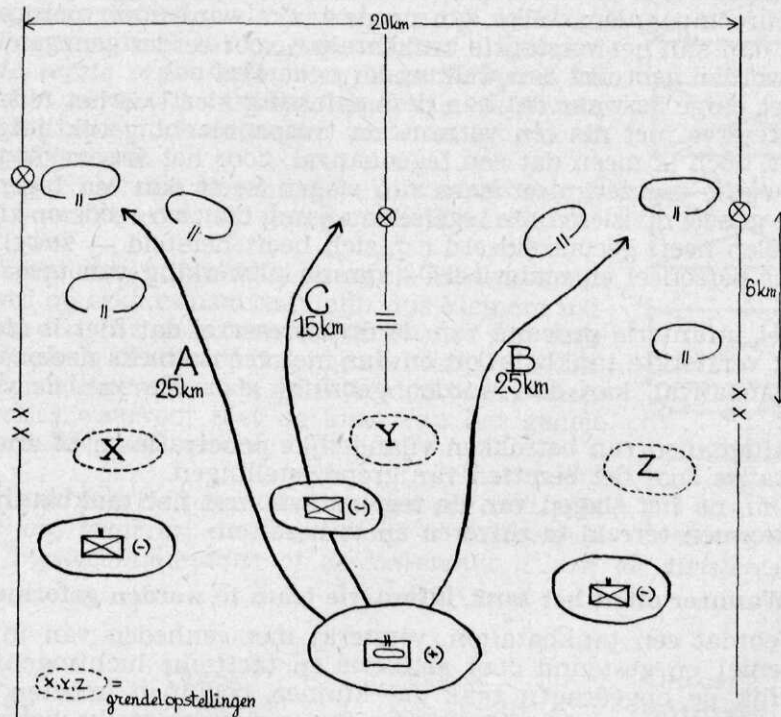
3. Die onderdelen van de divisiereserve die bestemd zijn om in voorkomend geval de grendelopstellingen in te nemen, op niet te verre afstand hiervan.

V. De tegenaanvalstaken van de divisiereserve nader bezien

In onderstaande tekening wordt een mogelijke opstelling gegeven van een infanterie-divisie bij de verdediging van een breed front, waarbij de voorregimenten zich hebben ingericht in bataljonssteunpunten in de breedte en diepte op beheersende terreingedeelten.

Het terrein tussen deze terreingedeelten is niet bezet doch wordt slechts waargenomen door posten en patrouilles.

De divisiereserve bestaat uit het derde infanterieregiment en het bataljon zware tanks.

Afb. 1

Op de tekening zijn 3 mogelijke tegenaanvallen van de divisiereserve, A, B en C, aangegeven. A en B zijn voorbereide tegenaanvallen, uit te voeren indien de vijand er in slaagt — al dan niet met gebruik van A wapens — één der steunpunten van de voorregimenten te vermeesteren.

C is de voorbereide tegenaanval tegen een vijand, die met aanzienlijke krachten tussen de voorregimenten is doorgedrongen en vervolgens met eigen A wapens is bestookt.

Bij de tegenaanval is in afb. 1 globaal de afstand aangegeven waarover de troepen van de divisiereserve, welke de tegenaanval moeten uitvoeren, zich moeten verplaatsen en welke varieert van 15-25 km.

Daar hiervoor reeds is uiteengezet, dat de tegenaanval snel moet kunnen worden ingezet en uit afb. 1 blijkt dat voor de tegenaanval een aanzienlijke mars moet worden gemaakt, (te voet 3 à 5 uur) zal der-

halve van de divisiereserve een zo hoog mogelijke graad van mobiliteit vereist worden.

Bij de huidige organisatie van onze infanterie divisie zijn de middelen om de reserve mobiel te maken slechts zeer beperkt. Het vervoeren van het lopend gedeelte van de divisiereserve in vrachtauto's zal op vele bezwaren stuiten v.w.b. het *constant* klaar staan van voldoende wagens en de grote kwetsbaarheid van dit grote aantal transportmiddelen.

Het tankbataljon is het enige onderdeel, dat de divisiecommandant constant mobiel ter beschikking heeft. Wanneer dit onderdeel *op de juiste wijze* wordt versterkt (ik kom hier nader op terug) met een aantal tirailleurcompagniën, welke dan op de tanks worden vervoerd en mortieren, dan kan het versterkte tankbataljon voor eerder genoemde taken beter worden gebruikt dan welk ander onderdeel ook.

Het enige bezwaar dat aan deze oplossing kleeft, is het feit, dat de divisiereserve niet als één verzamelde troepenmacht gelijktijdig wordt ingezet, doch ik meen dat een tegenaanval, door het verstrekte tankbataljon *tijdig* ingezet, meer kans van slagen heeft dan een tegenaanval van de gehele divisiereserve tegen een vijand, die zich reeds op zijn aanvalsdoelen heeft geconsolideerd c.q. zich heeft hersteld — zowel moreel als met personeel en materieel — van de uitwerking van onze atoomaanval.

Het infanterie gedeelte van de divisiereserve, dat niet is ingedeeld bij het versterkte tankbataljon en dus niet rechtstreeks deelneemt aan de tegenaanval, kan dan worden gebruikt voor één van de volgende taken:

1. Afdammen van betrokken vijandelijke penetratie en/of andere penetraties door het bezetten van grendelstellingen.
2. Om, na het slagen van de tegenaanval van het tankbataljon, het herwonnen terrein te zuiveren en te bezetten.

VI. Wanneer dient het tank/infanterie team te worden geformeerd?

Voordat een tankbataljon, versterkt met eenheden van infanterie (en genie) en gesteund door artillerie en tactische luchtmacht, daadwerkelijk de opgedragen taak zal kunnen beginnen, moeten er veel zaken worden geregeld, die alle een factor vormen welke het moment van inzet beïnvloeden.

Enkele van deze factoren wil ik hier noemen:

1. Het samenstellen van het versterkt tankbataljon door de divisiecommandant, m.a.w. het bepalen in welke mate het zal worden versterkt en door welke met name genoemde eenheden.
2. Het indelen van de artillerie liaisonofficier en de artilleriewaarnemers.
3. Het indelen van een ACT.
4. Het verplaatsen van de onder 1 t/m 3 genoemde troepen en functionarissen naar het tankbataljon.
5. Het vaststellen van de slagorde van het versterkt tankbataljon door de bc.
6. Het formeren van de inf/tks teams in de versterkte tankeskadrans.
7. Het regelen van de verbindingen.
8. De vuursteunregeling met de artillerie.
9. De gehele logistieke zijde.

10. Alle voorbereidingen v.w.b. verkenningen voor verplaatsingen en het gevecht.

11. Zo mogelijk gezamenlijk beoefenen van de opgedragen taak.

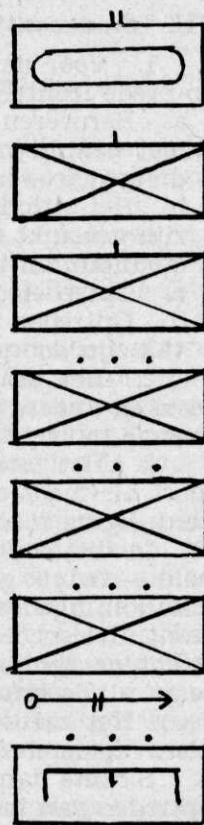
Het zal duidelijk zijn, dat één en ander een aanzienlijke tijd zal vorderen en derhalve moeten — wil het versterkte tankbataljon behoorlijk en **op tijd** zijn mobiele taak kunnen uitvoeren — vóórdat de opdracht aan het bataljon wordt gegeven zoveel mogelijk alle bovengenoemde werkzaamheden zijn verricht.

Aangezien nimmer valt te voorzien op welk moment de tegenaanval zal moeten worden uitgevoerd, zal bij de eerste organisatie van de verdediging het tk/inf team versterkt tankbataljon) van de divisiereserve, dat voor mobiele acties bestemd is, moeten worden geformeerd.

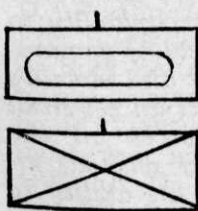
Wanneer hieraan wordt voldaan, kunnen de opdrachten voor dit team met grote snelheid worden uitgevoerd.

Daar in het bataljon de kleinere tk/inf teams zijn geformeerd op eskadrons niveau, zijn dus kleinere mobiele eenheden (bv. eskadron versterkt met een compagnie of enkele tirailleurpelotons) aanwezig, die kunnen worden aangewezen om op te treden tegen vijandelijke acties waarvoor niet de inzet van het gehele versterkte bataljon is vereist.

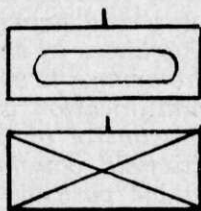
Voorbeeld van de samenstelling van een versterkt tankbataljon, waarvan de versterking is vastgesteld door de divisiecommandant of de commandant van de divisiereserve.

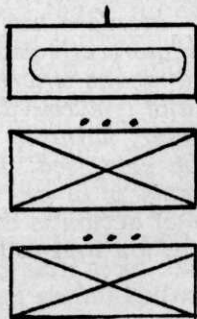
tkesk
versterkt

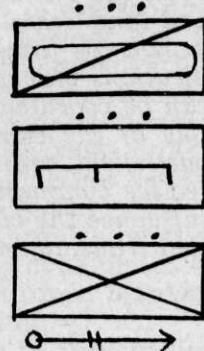
tkesk
versterkt

tkesk
versterkt

Onder
bataljons
bevel

Voorbeeld van de samenstelling van dit versterkte tankbataljon, derhalve de slagorde vastgesteld door de bataljonscommandant.

VII. Samenvatting

1. Voor de volgende gevallen heeft de divisie, bij de verdediging op brede fronten een snelle, krachtige reserve nodig:

- a. Heroveren van steunpunten der voorregimenten welke, al dan niet met behulp van vijandelijke A wapens, door de vijand bezet zijn of dreigen te worden bezet.
- b. Het uitbuiten van de uitwerking van eigen A wapens wanneer deze zijn gebruikt tegen een sterke vijand, die is doorgedrongen tussen de steunpunten der voorregimenten.
- c. Optreden tegen vijandelijke luchtlandingstroepen.
- d. Optreden tegen kleinere vijandelijke eenheden welke in het divisievak zijn doorgedrongen.

2. Het tankbataljon (versterkt met op de tanks vervoerde infanterie en andere wapens) is het enige onderdeel, dat ten allen tijde voldoende mobiel is om deze opdrachten snel te kunnen uitvoeren.

3. Het formeren van het versterkte tankbataljon kost tijd en er moet hiermede derhalve in de allereerste fase van de organisatie van de verdediging mee worden begonnen.

In dit artikel — dat geenszins aanspraak wil maken op volledigheid — heb ik getracht de waarde aan te geven van een versterkt tankbataljon ingedeeld bij de divisiereserve bij een verdediging op een breed front. Het succes is van vele factoren afhankelijk. Eén der belangrijkste is echter het onderling vertrouwen van de teamgenoten in dit grote team nl. de infanterist, de artillerist en de huzaar (en eventuele anderen). Het zal derhalve noodzakelijk zijn dat de teamgenoten dit probleem nader bestuderen en gezamenlijk beoefenen.

Slechts dan kan een goede basis worden gelegd voor een succesvol optreden van het mobiele gedeelte van de divisiereserve.

Advances in the field of weapons enable the soldier to increase his firepower on the field of battle and to wreak more effective destruction upon the enemy. Advances in the field of transportation — in planes and land vehicles — increase his mobility and hence his capability to exploit his firepower more effectively. Advances in the field of communications provide the means whereby the army's firepower and mobility can be coordinated and controlled. Communication is thus an essential tool of the commander, without which control of his forces on the battlefield cannot be exercised. A battlefield commander without effective communications is in an untenable position, for his ability to influence the course of action is directly related to his ability to receive and transmit information and orders.

Generaal C. L. Bolte.

De sectie 3 te velde

door J. SJOERDS, Majoor der Infanterie, Staf NTB

De Sectie 3 te velde kent geen rust. Zij is constant in bedrijf, bij dag en nacht. Zij blijft werken ook al verplaatst zich de cp in echelons. Zij draait door ook al duurt de operatie dagen achtereen.

Hoe de Sectie 3 te velde moet werken om dit alles te kunnen verwelijken zal ik u schetsen. In mijn verhaal ga ik uit van een reg S 3, maar het zal duidelijk zijn dat dit mutatis mutandis ook voor de Bats S 3 geldt.

De Regiments Sectie 3 is organiek van een zeer bescheiden samenstelling. Een majoor, hoofd operaties, leidt de Sectie. Hij wordt bijgestaan door een kapitein toegevoegd, een sergeant-majoor, twee tekenaars en een stenograaf. Voorts ressorteren onder de Sectie drie liaison-officieren, bestemd om contact met hogere en nevenheden te onderhouden.

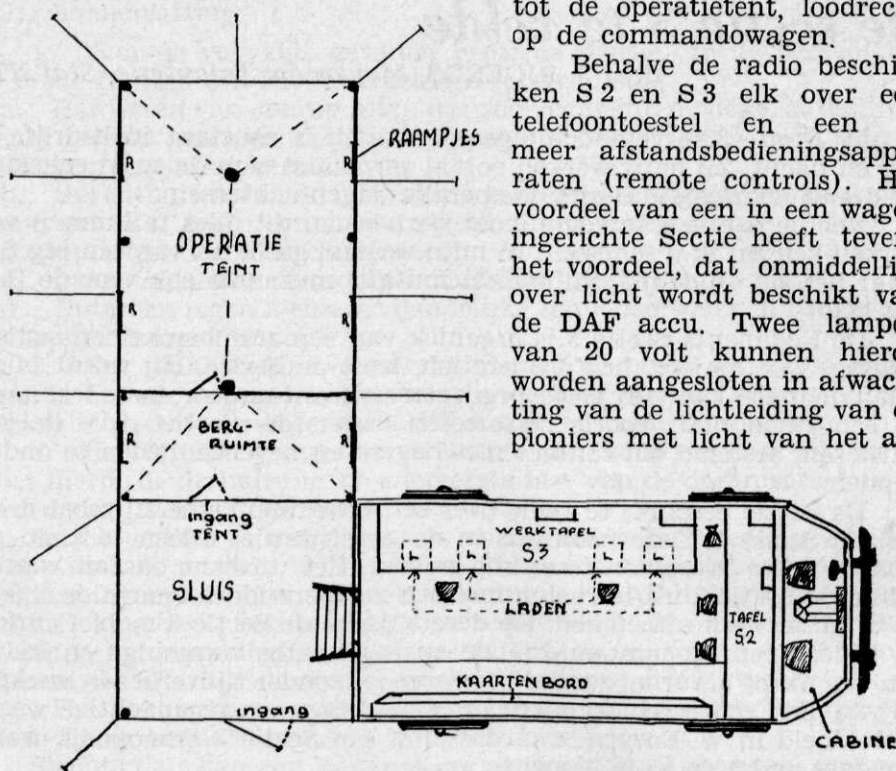
De Sectie beschikt te velde over een bureautent, die zij moet delen met de Sectie 2. Deze ruimte is in de praktijk niet alleen te klein gebleken, maar bovendien te weinig mobiel. Het verdient daarom aanbeveling de Sectie 3 uit te rusten met een vervoermiddel waarin de S 3 en de S 2 hun werk uitoefenen. Op deze wijze is de Sectie 3 mobiel en kan zij tijdens een opmars waarbij de cp regelmatig verspringt en indien een vcp wordt gevormd zonder bezwaren en zonder tijdverlies in werking blijven. Een reden temeer hiervoor is de doorgaans regenachtige weersgesteldheid in W.-Europa, waardoor het een Sectie 3 onmogelijk wordt gemaakt onder de blote hemel te werken.

De neiging om steeds meer comfort te zoeken bij oefeningen en een cp langzaam maar zeker uit te breiden met een aantal tenten en andere accessoires moet streng worden tegengegaan. Zowel het weer als de aard van een operatie kunnen echter enige uitbreiding noodzakelijk maken. Het vervoermiddel bij de Sectie 3 kan een officiële bureauwagen zijn of indien niet beschikbaar, een DAF welke voor dit doel wordt ingericht met uitneembare bureaux en andere voorzieningen (afb. 1).

Aan een der zijden is scharnierend verbonden een bureauplank welke in horizontale toestand steunt op drie pootjes op de bank van de D.A.F. Aan de voorzijde van de wagen tegen de cabine is een soortgelijke plank bevestigd. Tussen deze twee bureauplanken bevindt zich in de hoek het radiotoestel, de SCR 610. Aan de andere langszijde van de wagen bevindt zich een grote kaartenplank waarop de operatiekaart en de inlichtingenkaart wordt aangebracht. De bureaux zijn voorzien van laden voor het opbergen van tekenmateriaal, oleaatpapier, vaste orders, OVO e.d. Op de grond is een plank aangebracht ten einde het verstijven der voeten op de ijzeren bodem van de DAF tegen te gaan.

Om zich gemakkelijk in de wagen te kunnen bewegen is de hoes van de wagen \pm 15 cm omhoog gebracht door blokjes hout onder de steunen te laten zakken. Om de wagen gemakkelijk te kunnen betreden heeft de achterzijde een houten trap met ijzeren leuning.

De achterzijde van de wagen is afgeschermd tegen lichtuitstraling door een ruime sluis gesteund op 4 stokken en met twee openingen. De ene opening is bestemd voor de ingang, de andere opening geeft toegang

Afb. 1 Opstelling Sectie 3 te velde.

tot de operatietent, loodrecht op de commandowagen.

Behalve de radio beschikken S 2 en S 3 elk over een telefoontoestel en een of meer afstandsbedieningsapparaten (remote controls). Het voordeel van een in een wagen ingerichte Sectie heeft tevens het voordeel, dat onmiddellijk over licht wordt beschikt van de DAF accu. Twee lampen van 20 volt kunnen hierop worden aangesloten in afwachting van de lichtleiding van de pioniers met licht van het ag-

gregaat der cp. De verlichting wordt dan verzorgd uit enige bovenlichten en drie draaibare bureau-lampen. Aangezien alle hier genoemde voorzieningen uitneembaar zijn moet deze wagen een dag voor aanvang van de oefening worden ingericht. Tijdens de oefening is dus een DAF onttrokken aan het park van de vzg-cie of St. en St cie doch na afloop daarvan is hij onmiddellijk weer ter beschikking voor haar organieke taak.

De Sectie 3 is geheel selfsupporting. Al het materieel hetwelk zij nodig heeft: tent, operatiekisten, gereedschap, lampen, toestellen, uitrusting van de leden van de Sectie, tentkachel, brandstof, noodverlichting enz. worden geborgen in de trailer van de DAF.

Het personeel bevindt zich tijdens een verplaatsing in zijn geheel in de commandowagen. Indien een vcp wordt ingericht kan de tent met het personeel achterblijven. De reg S 3 is bij de inrichting van de Sectie 3 te velde meestal niet aanwezig.

Op aanwijzingen van de C-Stafwachtpeloton worden tijdens de verkenning van de reg cp bordjes uitgezet. Zodra de colonne komt aanrijden zoekt de commandowagen naar het bordje S 2/S 3. In de omgeving hiervan wordt de Sectie 3 opgebouwd onder leiding van de sergeant-majoor operatie. Het personeel van de Sectie verricht meestal zelf alle werkzaamheden voor het opzetten van de Sectie. Het hiervoor bestaande Stafwachtpeloton heeft zijn handen reeds vol. De commando-

wagen is in enige minuten bedrijfsklaar en de S 2/S 3 kunnen hun werk beginnen terwijl de leden van de Sectie de operatietent en toebehoren opbouwen.

Om nu te zorgen dat de S 3 niet alleen in zijn commandowagen kan zitten maar ook daadwerkelijk de spil is van het regiment of de regimentsgevechtsgroep moet hij een aantal contacten hebben met de buitenwereld. Daarom zullen de volgende regelingen als een vaste procedure in de Staf moeten gelden:

De S 3 heeft voorrang bij het aansluiten van alle verbindingen. Hij heeft nodig onmiddellijke aansluiting met alle radiostations in de cp, een of meer remote-controls (afstandsbedieningsapparaten) en een lichtnet.

Alle lijnen moeten vanaf de cabine in de wagen worden gebracht om te voorkomen dat het in en om de wagen lopen — vooral in het duister — moeilijkheden en daardoor storingen veroorzaakt.

De radiostations van het reg vbd pel, de AN-TRC 3 verbinding met de div en de tentacle van de luchtsteunvbd cie worden doorgaans aan de randen van de cp opgesteld bij voorkeur op dominerende plaatsen waar goede verbinding is verzekerd. Het is dikwijls voorgekomen dat deze stations meer dan een km van de Sectie 3 waren verwijderd.

De noodzaak van snelle telefoonverbindingen spreekt dan nog meer. In het regiment bestaan \pm 8 netten verdeeld over 4 of 5 stations. Alleen voor die verbindingen waarover de S 3 zelf berichten wenst uit te zenden worden remote-controls aangelegd.

Zo bevindt zich de S 3 als een spin in een web. Een mogelijk verbindingsschema geeft afb. 2.

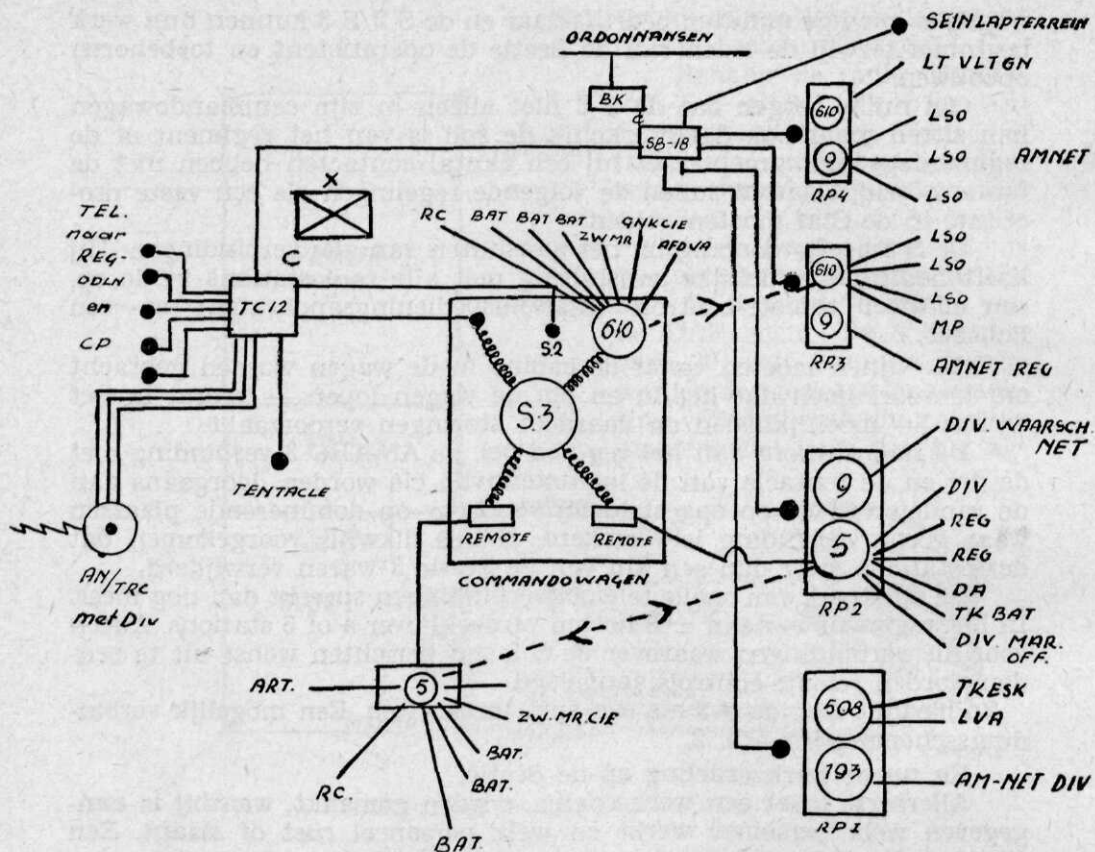
En nu de werkverdeling op de Sectie.

Allereerst moet een werkschema worden gemaakt, waarbij is aangegeven welk personeel werkt en welk personeel rust of slaapt. Een standaardverdeling is niet te maken, aangezien het steeds moet worden aangepast aan de tactische omstandigheden. De S 2 en S 3 zullen meestal niet voor nachtdienst worden aangewezen indien in de naaste toekomst een operatie op handen is waarbij zij dag en nacht in touw zullen moeten zijn. Is dit niet het geval dan rouleert iedereen mee voor de nachtdienst. De sergeant-majoor operaties maakt veelal het werkschema voor het personeel van de Secties 2 en 3. In noodgevallen of ogenblikken van spanning kan de plv rc ook mee rouleren namens de rc.

In de operatietent bevinden zich de tekenaars en de stenograaf, welke laatste veelal wordt gebruikt als typist. Zij wachten hier hun orders af en hebben een deel der tent ingericht voor het vervaardigen van tekeningen, oleaten, stencils e.d.

Het verdient aanbeveling bij een Sectie 3 de beschikking te hebben over een vermenigvuldig apparaat, hetwelk eenvoudig, klein van formaat, snel te gebruiken en een groot aantal afdrucken in meerdere kleuren kan leveren in korte tijd. Een stencilmachine of een ditto-rol is onvoldoende.

In de commandowagen bevinden zich de sergeant-majoor, de kapitein toegevoegd en de S 3 zelf. Van deze functionarissen is meestal minstens één afwezig of slaapt. De sergeant-majoor is belast met de leiding over het personeel. Hij maakt een lijst van functionarissen, aan wie het toegestaan is de commandowagen te betreden. Deze lijst wordt in han-

Afb. 2 De reg S 3 en zijn verbindingen.

den gesteld van de schildwacht en regelmatig overgegeven. Hij houdt voorts alle rapportages bij welke volgens de VO moeten binnenkomen en worden verzonden. Hij luistert op de radionetten naar de oproep voor de Sectie 3. Hij is verantwoordelijk voor het in stand blijven van alle verbindingen en controleert deze op gezette tijden. Hij houdt de overzichtskaart bij. De kapitein toegevoegd verricht operationele werkzaamheden, welke niet van de eerste orde zijn. Zijn taak is moeilijk te omschrijven, doch gemakkelijk te begrijpen, indien men ervan uitgaat, dat de S 3 de operationele bevelen maakt, de samenwerking met ondersteunende onderdelen regelt en tijdens het gevecht zelf de operaties volgt en helpt en ingrijpt waar nodig.

Bepaalde zaken kunnen voor verdere uitvoering aan de S 3 toegevoegd worden overgelaten, indien deze voldoende is ingewerkt.

Tenslotte zijn er de liaison officieren, die kunnen vallen onder de bemoeienis van de S 3 toegevoegd. Zij zijn voor de S 3 zeer belangrijke functionarissen en hebben in de afgelopen manoeuvres hun waarde dubbel en dwars bewezen. Uitgerust met jeep en een ANGR-9 zwermen zij uit naar hogere en nevenonderdelen en brengen snel de voor de S 3 gewenste inlichtingen over. Zij worden altijd uitgezonden met een

schriftelijke opdracht. Aangezien overbelasting bij de liaisonofficieren regelmatig is moet één van hen op de cp blijven ter aflossing. De liaison-officier op de cp wordt dan het hoofd van de informatietent of, aangezien dit op reg niveau te uitgebreid is, belast met het geven van voorlichting in de operatietent. Hier hangt dan ook de overzichtskaart en worden bezoekers ontvangen.

Hier zullen zich ook bevinden de LSO 4 van de Afd. VA. en de vlieger van het ACT. De C-zw mr cie en de C- Vwbpeloton kunnen zich hier ophouden, zodat daarmee het Reg. VSCC compleet is en in voorkomend geval in werking kan treden.

Hier bevinden zich ook de liaisonofficieren, die andere onderdelen naar dit onderdeel uitzenden. Een welwillende ontvangst en tijd om deze officieren te woord te staan levert altijd zijn rente op, aangezien deze officieren naar hun onderdeel terugkerend onmiddellijk rapport uitbrengen.

De S 3 toegevoegd houdt ook deze officieren op de hoogte. 's Nachts moeten al deze officieren indien nodig onmiddellijk bereikbaar zijn. Het verdient aanbeveling in de cp ruimte te reserveren voor en ondersteunende onderdelen, liaisonofficieren e.d.

De aantrekkingskracht, die de Sectie 3 uitoefent op ondercommandanten, bezoekers, waarnemers, scheidsrechters e.d. is oorzaak, dat op onverklaarbare wijze de Sectie 3 altijd „gevuld” is.

De S 3 moet een man zijn waarvan actie uitgaat. Hij moet zonder zich op te winden of zenuwachtig te worden, alle ondercommandanten aan hun „trek” laten komen. Hij geeft adviezen aan steunende wapens, tekent een operatieoleaat, drinkt een kop koffie, bedient de radio, luistert naar zijn rc, maakt een grapje met een vermoeid uitziende afdelingscommandant of biedt hem een sigaret aan.

Dat alles speelt zich binnen de vijf minuten af en herhaalt zich in alle mogelijke variaties elke volgende periode van vijf minuten. Totdat de operatie begint en de rc besluit in een vcp op te treden. Dan rolt een kleine colonne uit de cp naar voren om ergens dichtbij de troep het gebeuren te volgen.

Hierbij is het zaak niet te vergeten, dat een S 3 bestaat door zijn verbindingen. Hij ziet van het gevechtsveld meestal niets maar hij beschikt over alles wat invloed op het gevecht kan uitoefenen. Daarom is een vcp altijd groter dan u denkt.

Indien de cp zich verplaatst voor een normale sprong wordt deze in echelons ingedeeld. De S 3 bevindt zich in het eerste echelon tezamen met alle wapens die nodig zijn om operatief te kunnen optreden.

De leden van de Sectie 3 zorgen ook nu weer voor een vlotte verplaatsing. Zelfs het ingraven van de Sectie 3 tegen A gevaar is meerdere malen door de Sectie uitgevoerd.

De Sectie 3 werkt dag en nacht en in haar bescheiden samenstelling weet zij mits efficiënt gebruikt een „minute to minute grip” op de situatie te houden. De rc kan gerust zijn. Zijn orders worden hier uitgevoerd. Daar zorgt „uitvoerder” voor.

Vuursteuncoördinatie op bataljonsniveau

door J. G. J. VAN DER HULST, *Majoor der Artillerie.*

In het Februarinumnummer 1956 van De Militaire Spectator is een artikel opgenomen van de Kapitein der Infanterie J. M. Gerverdinck „Het VSCC bij een bataljon infanterie”. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de schrijver, hoe goed zijn bedoelingen ook mogen zijn, voor het bataljon infanterie het geheel veel ingewikkelder voorstelt dan het in werkelijkheid is.

Is vuursteuncoördinatie iets nieuws?

Deze vraag moet ontkennend worden beantwoord (zie ook in genoemd artikel op blz. 76 de vijf laatste regels). Hoe de door de organiek tot de Landmacht behorende wapens af te geven vuren (te geven vuursteun) moet worden gecoördineerd is reeds lang in de voorschriften gegeven. Het woord *vuursteuncoördinatie* wordt daarbij niet genoemd.

De term *vuursteuncoördinatie* werd pas gebruikt voor het coördineren van de vuursteun door Marine en/of Luchtmacht aan de Grondstrijdkrachten met de vuursteun door de organieke wapens der Grondstrijdkrachten en van de gehele vuursteun met de manoeuvre van de Grondstrijdkrachten. In hoever heeft nu deze *vuursteuncoördinatie* invloed op de wijze van werken op bataljonsniveau?

A. Geen directe Luchtsteun¹⁾

Allereerst de wijze van werken, indien er geen sprake is van vuursteun door de Luchtmacht. De BC beschikt dan in elk geval over de organieke wapens van zijn bataljon. De eerste vereiste is, dat hij de vuurkracht van deze wapens uitbuit. Dan is er, afhankelijk van de richtlijnen van de RC, meestal nog vuursteun van de compagnie zware mortieren van het regiment en van de afdeling artillerie, die het regiment rechtstreeks steunt. Doorgaans bestaat via deze afdeling de mogelijkheid tot het verkrijgen van vuursteun door meer afdelingen artillerie. De vuursteun door deze wapens wordt gecoördineerd met de vuursteun door de organieke wapens van het bataljon door nauw overleg en samenwerking van de BC en zijn S3 met de eventuele vertegenwoordiger van de compagnie zware mortieren en de altijd aanwezige artillerieliaison-officier van de afdeling R/S. Deze is de artillerieadviseur van de B.C. Daar de gehele wijze van werken in de voorschriften is gegeven, gaan wij hier nu niet dieper op in. Alleen zij nog eens opgemerkt, dat zowel bij de voorbereidingen als bij de uitvoering van deze coördinatie de regel moet worden gevolgd, dat de artillerie pas steunt, indien het betreffende doel niet doeltreffend en/of niet snel genoeg door infanteriewapens of tanks onder vuur kan worden genomen, dan wel in verband met de munitietoestand op dat moment het gebruik van deze wapens onverantwoord is. Hoewel hier vuursteun wordt gecoördineerd, werd hiervoor het woord *vuursteuncoördinatie* nog niet gebruikt.

¹⁾ Het geval, dat de Marine met scheepsgeschut steunt, laten wij buiten beschouwing, omdat dit geen extra probleem meebrengt, indien het op gelijke wijze wordt beschouwd als de artilleriesteun.

B. Wel directe Luchtsteun²⁾

Hoe wordt nu de wijze van werken, indien er wel vuursteun door de Luchtmacht kan worden gegeven?

Voorop moet worden gesteld, dat indien op hoog niveau is beslist, dat de Tactische Luchtmacht directe steun zal geven, het nog van de tussengliggende niveaus afhangt, of iets van deze steun ten behoeve van een bepaald bataljon zal kunnen worden gegeven. Is dit laatste niet het geval, dan geldt volledig het onder A gestelde. Hoe echter, indien er wel directe steun ten behoeve van het bataljon zal kunnen worden gegeven? Nu kan er mogelijk van *vuursteuncoördinatie* worden gesproken, in de zin zoals wij eerder omschreven. Wat houdt dit echter in op bataljonsniveau? Heel eenvoudig het volgende: Het gestelde onder A vormt de basis en een doel komt pas in aanmerking door Tactische Luchtmacht te worden aangevallen, indien dit niet, dan wel niet doeltreffend genoeg door een of meer van de organieke vuursteunmiddelen van de Grondstrijdkrachten kan geschieden.

Voor de BC kunnen er twee redenen zijn, waarom hij luchtsteun wenst:

1. Een aanval door Tactische Luchstrijdkrachten zal doeltreffender zijn, waarbij ook te denken aan de uitwerking op het moreel van de vijand en op het moreel van de eigen troepen.

2. De vuursteunmiddelen van de Grondstrijdkrachten, inbegrepen de artillerie op hogere niveaus, kunnen het doel niet aangrijpen.

Sub 1 kan soms op bataljonsniveau worden beoordeeld.

Sub 2 kan nimmer op bataljonsniveau worden beoordeeld, omdat op lager niveau dan Divisie-DA niet elk moment over de gegevens wordt beschikt of de DA en/of de LKA een doel kunnen aangrijpen. Op het niveau regiment-afdeling R/S is dit maar in enkele gevallen mogelijk.

Wij zien dan ook geen enkele reden, waarom op bataljonsniveau een VSCC (vuursteuncoördinatiecentrum) als door Kapitein Gerverdinck bedoeld, moet worden samengesteld. Slechts in het enkele geval, dat er directe luchtsteun ten behoeve van het bataljon zal kunnen worden gegeven, zou hiervoor enige reden zijn. Echter lijkt ons ook de normale reeds lang gevolgde samenwerking tussen BC, artillerieliaison-officier en bat-S 3 (zie onder A), aangevuld door adviezen van de eventueel aanwezige FAC (Forward Air Controller), meer dan voldoende om een efficiënt gebruik van de beschikbare vuursteunmiddelen te verzekeren.

Wil men de coördinatie onder A vermeld ook *vuursteuncoördinatie* noemen, dan hoede men zich er voor, de regels en richtlijnen voor de *vuursteuncoördinatie*, in beginsel voor hogere niveaus gegeven²⁾, volledig te willen toepassen op bataljonsniveau.

Is men niet tevreden over de praktische uitvoering van de onder A vermelde en in de voorschriften opgenomen samenwerking en is men van mening, dat de vuursteunmiddelen niet efficiënt genoeg worden gebruikt, dan moeten opleiding en oefening van deze functionarissen worden verbeterd.

Tot slot willen wij nog eens extra de aandacht vestigen op een der grondbeginselen van de tactiek: **EENVOUD**.

²⁾ Hierop komen wij t.z.t. terug.

De Nederlandse

Territoriale Verdediging

door B. KONING, Kolonel van de Generale Staf

De verdediging van ons land is, voor wat de landstrijdkrachten betreft, naast de eenheden van de luchtdoelartillerie en van de verzorging, toevertrouwd aan de eenheden van het 1e Legerkorps en aan de Territoriale troepen.

Het 1e Legerkorps treedt op in intergeallieerd verband. Die grote eenheid is geïntegreerd in de grote overkoepelende organisatie van Shape.

De Territoriale troepen voeren, onder bevel van de Nederlandse Territoriale Bevelhebber, de territoriale verdediging.

Nu kan het begrip territoriale verdediging aanleiding geven tot misvatting. Letterlijk betekent territoriale verdediging, de verdediging van het territorium, dus het eigen grondgebied, zonder uitzondering. Daaruit zou men kunnen afleiden, dat zolang bv. het 1e Legerkorps op Nederlands gebied de strijd zou moeten aanvaarden, deze eenheid óók territoriale verdediging zou voeren. Maar dat wordt toch niet begrepen onder wat men heden ten dage onder territoriale verdediging verstaat. Daaraan wordt een beperkter betekenis gegeven, nl. de verdediging van die gebieden, welke *niet* tot het ressort van het 1e Legerkorps behoren.

In het licht van de verdediging van West-Europa, om het op ruimere schaal te stellen, wordt onder territoriale verdediging verstaan, de verdediging van die gebieden, waarin de verbonden geallieerde operationele strijdkrachten niet optreden.

Operatie- en etappengebied, achterland

De verbonden geallieerde strijdkrachten, waartoe dus ook het 1e Nederlandse legerkorps behoort, treden op in het zg. operatiegebied. Dat is het gedeelte van het oorlogsgebied, waarin de strijd zal moeten worden gevoerd tussen de hoofdmachten van de eigen en de vijandelijke grondstrijdkrachten.

Dit operatiegebied heeft geen permanent karakter. Het kan, naarmate de omstandigheden zich wijzigen, ook veranderen, d.w.z. naar voren of naar achteren worden verplaatst, als gevolg van de uitgevoerde operaties. Zijn deze succesvol dan zal het operatiegebied naar voren worden verplaatst.

Hebben de uitgevoerde operaties geen succes dan kan het voorkomen, dat, als gevolg van een terugtocht, het operatiegebied naar achter wordt verlegd.

Achter het operatiegebied ligt het zg. „etappengebied”, zijnde het gedeelte van het oorlogsgebied van waaruit de in het operatiegebied agerende grondstrijdkrachten worden bevoorrad en in stand gehouden. Het gedeelte van het oorlogsgebied, dat nog verder naar achter ligt, dus achter het etappengebied, noemt men het „achterland”.

Nu is de diepte van ons land niet zodanig, dat er bij ons sprake zou kunnen zijn van operatiegebied, etappengebied en achterland. Prac-

tisch gesproken kan men zeggen, dat in ons land onder de huidige omstandigheden het operatiegebied vrijwel onmiddellijk aansluit op het achterland. Etappengebied en achterland vallen bij ons samen.

Waar de verdediging en beveiliging van het operatiegebied behoort tot de taak der verbonden Geallieerde strijdkrachten, zo behoren de verdediging en beveiliging van het achterland tot de taak van de nationale strijdkrachten. Natuurlijk zijn de troepen van het 1e Legerkorps ook nationale strijdkrachten. Maar deze staan, in het kader van de N.A.V.O., bij het uitbreken van een conflict onder direct intergeallieerd commando. Dat zijn de nationale eenheden, die geïntegreerd zijn in internationaal verband. Dat is niet het geval met de nationale strijdkrachten, die het achterland moeten verdedigen en beveiligen. Dit achterland, het gebied waar dus eventueel onze nationale eenheden optreden, noemt men de Nationale Sector.

Wat is belangrijker?

Wij Nederlanders vergelijken graag. En zo wordt bij vele gesprekken en debatten over de verdediging van West-Europa vaak de vraag gesteld, wat nu belangrijker is, de geïntegreerde nationale strijdmacht — het 1e legerkorps — of de eenheden van de Nationale sector, de eenheden die de territoriale verdediging moeten voeren. Nu is een gezonde tegenstelling tussen twee eenheden helemaal niet erg. Die kan zelfs bijdragen tot opvoering van het wederzijdse peil. Maar het is beslist onjuist, om de ene factor als belangrijker dan de andere voor te stellen.

Want de geïntegreerde Nederlandse eenheden en de troepen van de Nationale sector vormen een volkomen twee-eenheid. De een kan doodeenvoudig niet zonder de ander bestaan. Zij vullen elkaar geheel aan. De troepen in het operatiegebied zullen hun taak nooit naar behoren kunnen volvoeren, als het achterland in elkaar zou storten als gevolg van het optreden van vijfde colonnes en/of acties van vijandelijke luchlandingseenheden. En de eenheden van de Nationale Sector zouden het op hun beurt wel bijzonder hard te verduren krijgen, als de weerstand in het operatiegebied het zou begeven.

Merkwaardige ontwikkeling

De terminologie „territoriale verdediging” is niet iets nieuws van na 1945. Het begrip werd officieel vóór 1939 ingevoerd als onderdeel van de toenmalige landsverdediging. Ons legervormingssysteem van voor 1939 was zodanig, dat wij in tijd van vrede eigenlijk geen leger hadden. Wij hadden een aantal opleidingseenheden. Het eigenlijke leger moest door middel van een mobilisatie worden gevormd. Bij mobilisatie gingen de op dat moment aanwezige vredestroepen dan ook naar de z.g. depots, waar hun opleiding verder werd voltooid. Het gemobiliseerde leger nam de taak van de handhaving van onze neutraliteit en onze landsverdediging op zich.

Maar onder de dreiging van het opkomende Nazi-gevaar kwam men tot het besef, dat dit systeem geen voldoende beveiliging bood. Onze mobilisatie en de daarop volgende concentratie waren niet beveiligd. Zonder mobilisatie geen leger. En het in de mobilisatiecentra opgekomen leger moest daarna nog worden geconcentreerd om het in een zodanige formatie op te stellen, dat het als „leger” inderdaad bruikbaar

was. Dat alles kostte tijd, veel tijd. En pas als de concentratie zich voltrokken had, waren wij tot afweer en optreden in staat. Voordien waren wij weerloos! En in het bijzonder was dat het geval ten aanzien van een strategische overval. Dat een dergelijke vrees gegrond was, bleek wel uit het feit, dat bij de Nazi's openlijk met de idee van de strategische overval op zeer luidruchtige wijze werd gespeeld. De Gauleiter van Beieren, generaal Ritter von Epp en de Duitse pantsermannen von Eimannsberger en Guderian verkondigden luid de inderdaad zeer grote voordelen van de strategisch overval.

Nederland heeft geen natuurlijke grenzen, die ons land een natuurlijke bescherming tegen een strategische overval op de grond zouden kunnen geven. Aan een strategische overval door de lucht werd toen nog niet gedacht. Een leger om een dergelijke overval op te vangen hadden wij ook niet. En zo ging men dus overwegen, op welke wijze men aan deze onveilige en zeer onbehaaglijke positie een einde kon maken. De oplossing was het scheppen van een scherm van steeds aanwezige, onmiddellijk klaar zijnde troepeneenheden van zodanige kracht, dat daarmede een strategische overval kon worden opgevangen, zodat de mobilisatie en de concentratie van het veldleger zich ongestoord konden voltrekken. Dat scherm kon niet worden gevormd uit de troepen, die bij de bestaande eenheden in opleiding waren. Er moesten dus nieuwe afzonderlijke eenheden worden gevormd. Zo ontstonden de tweede bataljons van de regimenten infanterie, die verkregen konden worden door de verlenging van de dienstdtijd. Die tweede bataljons bleven dan na hun eigenlijke opleiding nog een aantal maanden „paraat”. Zij werden gelegerd bij de belangrijkste invalspoorten — de bruggen over Maas en IJssel in het Oosten en over Kanaal Wessem — Nederweert, Zuid-Willemsvaart, Wilhelminakanaal en Moerdijk in het Zuiden. Kazematten kwamen bij de bruggen. Nieuwe kazernes werden o.m. gebouwd te Weert, Eindhoven, Tilburg, Rosendaal, Roermond, Arnhem, Deventer, Wezep, Steenwijk. Wij gingen ons **naar alle kanten** dekken, want onze politiek en de daaruit voortvloeiende strategie, stond in het teken van de „neutraliteit”.

Die nieuwe „tweede bataljons” moesten echter in een nieuwe organisatie worden opgenomen. Men kon er de bestaande opleidingseenheden niet mee belasten. Die nieuwe eenheden, die de eerste stoot moesten opvangen, die mobilisatie- en concentratie moesten dekken, die in algemene zin een strategische overval op ons land moesten voorkomen, dekten dus in den beginne ons gehele grondgebied, ons gehele territorium. Vandaar dat men aan die eenheden de naam van „Territoriale eenheden” gaf. Er kwamen Territoriale Bevelhebbers, rechtstreeks onder de Chef van de Generale Staf. Want nogmaals, men kon er de bestaande opleidingseenheden, die onder bevel van de Commandant Veldleger stonden, niet mee belasten. De Chef van de Generale Staf werd toen dus, naast de toenmalige Commandant Veldleger, ook troepencommandant.

De toenmalige organisatie omvatte:

- a. de *T.B.F.*, de Territoriale Bevelhebber in Friesland, Groningen en Drenthe.
- b. de *T.B.O.*, de Territoriale Bevelhebber in Overijssel en Gelderland.

c. de *T.B.N.Br.*, de Territoriale Bevelhebber in Noord-Brabant en Noord-Limburg.

d. de *T.B.Z.L.*, de Territoriale Bevelhebber in Zuid-Limburg.

e. de *C.Z.*, de Commandant Zeeland, een marine officier, waaraan een landmachtofficier was toegevoegd als chef van de staf.

f. de *C.Stg Hdr*, de Commandant stelling van Den Helder, eveneens een marine-officier, waaraan ook een landmachtofficier als chef van de staf was toegevoegd.

g. de *C-VgH*, de commandant van de Vesting Holland, in vredestijd waargenomen door de commandant Veldleger, die daartoe een afzonderlijke „afdeling Vesting Holland” op zijn Hoofdkwartier te zijner beschikking had. Bij mobilisatie werd de functie van *C-VgH*, door een reserve opperofficier vervuld. Want dan beschikte de *C-VgH* inderdaad over een groot aantal troepen, verdeeld over Oost-, Zuid- en Westfront. Het spreekt vanzelf, dat de Commandant Veldleger zich dan niet meer met de Vesting Holland kon bemoeien. De onder *a* tot en met *f* genoemde autoriteiten, die er dus in vredestijd waren en ook reeds een bepaald aantal troepen onder hun bevel hadden, traden dus op in de periferie en bij de belangrijkste invalspoorten van ons land. Hun taak ten aanzien van de buitenlandse vijand was de mobilisatie en concentratie van het te mobiliseren veldleger mogelijk te maken en te beschermen.

Momenteel hebben wij wéér een territoriale verdedigingsorganisatie. Maar het zwaartepunt van deze organisatie ligt nu *niet*, zoals voor 1940 in de periferie van ons land, maar in het „achterland”, het grondgebied achter het operatiegebied. Niet in de eerste plaats aan de grens of bij de invalspoorten om en nabij de grens. Want dáár treedt de parate divisie van het 1e Legerkorps op, welke eenheid o.m. óók met de beveiliging van de mobilisatie en concentratie van de overige legerkorpsonderdelen is belast.

De niet parate, dus mobilisabele territoriale eenheden, die reeds opkomen vóór dat de grote massa's van de mobilisabele onderdelen van het legerkorps onder de wapens komen, hebben echter tesamen met de parate territoriale eenheden en de Nationale Reserve evenzeer een dekkende en beveiligende taak ten aanzien van de mobilisatie en concentratie, ondanks het feit, dat de Territoriale eenheden voornamelijk in het achterland optreden.

Maar in dat achterland zijn als het ware óók invalspoorten, zoals bv. de havens, de vliegvelden en andere belangrijke sleutelpunten, als grote bruggen e.d. Deze zijn juist met het oog op de strategische overval van bijzondere betekenis. In de beginfase van een onverhoopt nieuw conflict zullen het wellicht de belangrijkste invalspoorten zijn, terwijl het daarna steeds punten blijven, waaraan voortdurend de nodige aandacht moet worden besteed. Wij hebben in 1940 wel op zeer onaangename wijze kennis gemaakt met de strategische overval waarbij de vijand gebruik poogde te maken van een deel onzer vliegvelden, van een deel van onze grote autowegen en daarbij tevens belangrijke sleutelpunten, als de Moerdijkbruggen, bezette. Want terwijl de bezetting van onze Grebbelinie, waar onze hoofdstrijdkrachten lagen, nog geen vijand zag, woedde de strijd in het hart van het land met Duitse luchlandingseenheden reeds op grote schaal.

Hoewel dus voor 1940 de territoriale verdediging haar zwaartepunt

in de periferie van het land had en dus optrad vóór het eventuele operatiegebied van het toenmalige veldleger, zo ligt nú het zwaartepunt in het achterland *achter* het eventuele operatiegebied van het 1e Legerkorps. Maar in wezen is de taak dezer eenheden precies dezelfde gebleven!

Huidige organisatie

In de huidige organisatie van de territoriale verdedigingseenheden staan deze eenheden niet meer, zoals voor 1940, rechtstreeks onder de Chef van de Generale Staf, maar is er een azonderlijke commandant, die belast is met de territoriale verdediging, de *Nederlandse Territoriale Bevelhebber (N.T.B.)*.

Dit is een betere commandostructuur dan voor 1940. De Chef van de Generale Staf, tevens Bevelhebber Landstrijdkrachten, heeft nu o.m. rechtstreeks onder zich de Commandant 1e Legerkorps en de Nederlandse Territoriale Bevelhebber, beiden op hetzelfde niveau, elkaar aanvullend en elkaar dekkend.

De Nederlandse Territoriale Bevelhebber (N.T.B.) heeft als territoriale ondercommandanten rechtstreeks onder zijn bevelen:

1. de *T.B.N.*, de Territoriale Bevelhebber Noord, met als gezagsgebied de drie Noordelijke Provinciën en het Noordelijke deel van de provincie Noord-Holland.

2. de *T.B.O.*, de Territoriale Bevelhebber Oost, met als gezagsgebied Overijssel, Gelderland, een deel van Utrecht, Noord-Oost Noord-Brabant en een deel van Noord-Limburg. Voor operationele aangelegenheden staat de T.B.O. echter onder Commandant 1e Legerkorps.

3. de *T.B.W.*, de Territoriale Bevelhebber West, met als gezagsgebied Noord-Holland (minus het noordelijke deel), Zuid-Holland en het grootste deel van Utrecht.

4. de *T.B.Z.W.*, de Territoriale Bevelhebber Zuid-West, met als gezagsgebied het Westelijk deel van Noord-Brabant en Zeeland.

5. de *T.B.Z.O.*, de Territoriale Bevelhebber Zuid-Oost, met als gezagsgebied de rest van Limburg en Brabant.

De Territoriale Bevelhebbers (T.B.) hebben een aantal Territoriale commandanten (T.C.) onder hun bevelen, die tevens ten dele regiments- dan wel bataljonscommandant zijn.

De staven van de N.T.B., de TB's en TC's zijn in de vorm van kernstaven aanwezig. Zij kunnen dus leiding geven aan de in vredetijd reeds aanwezige eenheden van de Territoriale verdedigingsorganisatie en alle mogelijke voorbereidingen treffen voor de mobilisabele territoriale eenheden.

De taken

De taken, welke de eenheden van de Territoriale eenheden nu o.m. moeten uitvoeren zijn in wezen dezelfde als die van voor 1940 n.l.:

1. het dekken van de mobilisatie en concentratie van de mobilisabele eenheden. Vóór 1939 van het toenmalige veldleger, nú van het mobilisabele gedeelte van het 1e legerkorps en andere eenheden.

2. het beveiligen van vitale objecten voor de oorlogvoering zoals bv. bruggen over de grote rivieren, mobilisatie complexen e.d.,

3. het handhaven van rust en orde,

4. na de voltooiing van mobilisatie en concentratie van de mobilisabele eenheden van het 1e Legerkorps en naast voortzetting van de handhaving van rust en orde alsmede bescherming van vitale objecten het afslaan van vijandelijke aanvallen tegen het achterland, die later zouden kunnen worden uitgevoerd.

De taken van de met de territoriale verdediging belaste eenheden zijn dus wel zeer veel omvattend. Zij moeten bij wijze van spreken overal hun invloed kunnen laten gelden.

Wijze van optreden

Dat de territoriale eenheden in het gehele gezagsgebied van de N.T.B. hun invloed moeten kunnen doen gevoelen, wil helemaal niet zeggen, dat die eenheden dan ook, volkomen verspreid, over het gehele gezagsgebied van de N.T.B. zouden moeten worden opgesteld. Dat zou volkomen in strijd zijn met een der belangrijkste beginselen van de oorlogvoering, nl. het beginsel van de concentratie van krachten. Frederik de Grote zei het in zijn tijd al zo kernachtig met de woorden: Wie alles wil dekken, dekt niets. En Napoleon zei met andere woorden, tegen zijn stiefzoon Eugène de Beauharnais, precies hetzelfde. Hij belaste Eugène in 1813 na de slag bij Leipzig (16-19 October) met de verdediging van de Rijn. Eugène had de beschikbare troepen netjes verdeeld over de gehele lengte van de Rijn. Toen hij met zijn plan bij de grote keizer kwam, voegde deze hem toe, dat de verdediging niet beoogde het tegenhouden van smokkelaars, waarmede het gehele plan Eugène de prullemand inging.

Aan de andere kant moet men natuurlijk ook weer niet zo ver gaan, dat men alle beschikbare troepen op één centraal punt bij elkaar houdt. Dan is men daar ter plaatse inderdaad wel zeer sterk, maar dan loopt men ook de kans om overal elders veel te laat aan te komen.

Men zal dus tot een juiste tussenoplossing moeten komen, waarbij men welbewust zwaartepunten legt en welbewust bepaalde risico's aanvaardt, in een juist samenspel van statische- en mobiele eenheden.

Het optreden van de eenheden van de territoriale verdediging wordt door een aantal speciale factoren beheerst.

In de eerste plaats is daar het merkwaardige feit, dat de territoriale verdediging te maken kan krijgen met een vijand, die door middel van een verrassende luchtaanval, midden in de gebieden die aan de territoriale eenheden zijn toevertrouwd, zal landen. Die vijand valt dus bij wijze van spreken niet met de voordeur in huis, hij valt midden in het huis, met alle konsekwenties die hier uit voortvloeien, in het bijzonder ten aanzien van snel reageren. Hoe eerder men de vijand aanpakt des te beter. Met des te geringer verliezen zal men dan te maken krijgen. De oude Napoleontische uitspraak „Activité et vitesse” gaat hier ten volle op. Zweet spaart bloed, is hier méér waar dan ooit. Daarnaast zullen de territoriale eenheden voortdurend rekening moeten houden met vijfde colonne-activiteit. Dat zich bij dat alles uiterst verwarde situaties kunnen voordoen kan men verwachten. Veel zal daarbij afhangen van het initiatief en de cordaatheid van de commandanten die zullen moeten optreden. Een gezonde gedecentraliseerde bevelvoering, zoals deze in de territoriale verdediging bestaat, geeft daarvoor de mogelijkheden. Dit ontheft de ondercommandanten niet van de verplichting om hun naast-

hogere commandant zo snel en volledig mogelijk op de hoogte te stellen, opdat de nodige hulp zo snel mogelijk en op de juiste wijze kan worden gegeven. Een goed functionerend verbindingsnet is dus van het hoogste belang. Vervolgens kunnen de eenheden van de territoriale verdediging verwachten, dat de tegenpartij, als hij een luchtlandingsactie uitvoert, dit op grote schaal, dus over een grote oppervlakte tegelijk, zal uitvoeren. Hij zal deze dure en uiterst waardevolle troepen maar niet willekeurig voor kleinere acties weggooien, al moet natuurlijk wel rekening worden gehouden met het „droppen van agenten en saboteurs”. Maar dat verstaan wij niet onder een luchtlandingsactie. Een luchtlandingsactie op grote schaal, bv. om de gedachte te bepalen met minstens één divisie, stelt de territoriale verdediging inderdaad voor grote moeilijkheden. Maar deze zijn niet onoverkomenlijk want de vijand zal in de eerste plaats vrijwel zeker óp, of bij de door hem begeerde objecten willen landen, teneinde deze zo spoedig mogelijk onbeschadigd in handen te krijgen. Landt hij te ver van deze objecten dan is de kans groot, dat hij ze niet in handen krijgt, want dan is de bezetting van de objecten gealarmeerd en op zijn qui-vive en kunnen reserves in actie worden gebracht. Hij moet het hebben van een verrassende actie op of zo dichtbij het object als maar enigszins mogelijk is. En wij weten wel in grote lijnen, welke objecten hij begeert. Voor hem zijn de belangrijkste objecten de vliegvelden, havens, belangrijke verbindingsschakels als bruggen, het regeringscentrum, kortom, die objecten, welke in 1940 óók het doel van de vijandelijke luchtlandingsactie waren. In dit opzicht is er niet veel veranderd. Maar wij zijn er nu op voorbereid. Op deze objecten en zo dicht mogelijk in de buurt ervan, zal hij in voorkomend geval trachten te landen. Daarin ligt onze grote kans. Wij kunnen dus de nodige voorbereidingen treffen om een dergelijke landing op te vangen en af te slaan. Daarbij hebben wij het terrein volledig op onze hand. Niet alleen dat ons terrein, het polderterrein in het bijzonder, de vijand grote moeilijkheden en beperkingen in de weg zal leggen, maar wij kunnen door grondige terreinkennis, dat terrein volledig uitbuiten voor onze te nemen tegenmaatregelen. Wij willen niet zo ver gaan, als de Franse uitspraak die zegt „c'est le terrain qui commande”, dat is onjuist. Het terrein mag de commandant niet zijn wil opleggen, het mag de commandant niet beheersen. Integendeel. De Commandant moet het terrein beheersen. Doet hij dat, dan is het terrein een machtige bondgenoot. Anders is het een gevaarlijke vijand. Wij hebben het in onze macht, om van het terrein een volledige bondgenoot te maken, door een grondige terreinkennis, die wij ons dus nu reeds eigen kunnen maken.

Vervolgens moeten de territoriale eenheden zo mobiel mogelijk zijn. Zij moeten niet alleen snel verplaatsbaar zijn, om snel en met de juiste kracht, op de juiste plaats te kunnen toeslaan, maar de commandanten van de territoriale eenheden moeten van een offensieve geest doordrongen zijn, in staat zijn om snel een beslissing te nemen en ten aanzien van de tactische problemen waarvoor zij zich gesteld zullen zien vooral een eenvoudige tactische oplossing te kiezen. Ook moeten zij de moed en de durf hebben om risico's te aanvaarden. Berekenende risico's! Daarbij moet men steeds bedenken, dat de vijand óók niet almachtig is en tot alles in staat. Zijn middelen zijn ook niet onuitputtelijk en hij heeft ook moeilijkheden. Vooral dat laatste vergeet men nog wel eens gauw, als

de eigen moeilijkheden groot zijn. En dan is het een kwestie van doortasten! Vanzelfsprekend kan men niet alle beschikbare troepen mobiel inzetten. Er moet van huis uit op de vitale objecten een permanente beveiliging zijn. Hierbij spelen o.m. de compagnieën van de Nationale Reserve een belangrijke rol. Door hun inzet kan inderdaad een zo groot mogelijk deel van de overige eenheden der Territoriale verdediging beweeglijk optreden. En daarin schuilt de kracht van deze verdediging. Hardnekkig standhouden van de beveiligende organen bij de vitale objecten, gepaard aan een snelle inzet van mobiele eenheden met grote slagkracht, dáárin schuilt het geheim der uiteindelijke overwinning.

B.B. en M.G.

Naast de hierboven genoemde tactische taken, hebben de N.T.B. en zijn ondercommandanten ook nog de omvangrijke taken van samenwerking met de organisatie Bescherming Burgerbevolking en de uitoefening van het Militair Gezag.

Inzake de B.B. zullen een aantal deskundigen in een aantal artikelen in dit orgaan hun licht over de verschillende B.B.-aspecten doen schijnen, zodat hier nu niet verder op deze materie zal worden ingegaan. Het zal echter velen prettig in de oren klinken, dat de B.B. eveneens de grote aandacht heeft van de territoriale verdediging.

De woorden militair gezag daarentegen hebben voor velen een minder prettige klank, omdat men daarbij onwillekeurig denkt aan de periode na de bevrijding, toen aan een aantal militaire autoriteiten zeer vergaande bevoegdheden waren toegekend, welke diep ingrepen in de burgerlijke sfeer. Voor een goed begrip zij vooropgesteld, dat het militair gezag, dat wordt uitgeoefend op grond van de „wet op de staat van oorlog en de staat van beleg”, veelal oorlogswet genoemd, slechts de naam gemeen heeft met de organisatie die van September 1944 tot Maart 1946 is opgetreden.

Die organisatie werkte toen onder geheel andere omstandigheden. Zij trad in de plaats van de burgerlijke overheid in het pas bevrijde, nog in het operatiegebied gelegen, Nederlandse grondgebied. Het burgerlijk bestuur in dit gebied was grotendeels gedesorganiseerd, zodat het toenmalige militaire gezag vrijwel op elk gebied moest ingrijpen en improviseren.

Het hier bedoelde militaire gezag heeft een geheel andere taak en is aan geheel andere regels gebonden. Het treedt niet in de plaats van het burgerlijk bestuur en tast de bevoegdheden van de burgerlijke overheid zo weinig mogelijk aan.

De oorlogswet geeft aan bepaalde, bij Koninklijk Besluit aangewezen militaire autoriteiten, in tijden van gevaar die bevoegdheden, welke zij behoeven om de krijgsmacht onder hun bevel haar taak te laten volbrengen. Deze bevoegdheden zijn onmisbaar zodra de krijgsmacht daadwerkelijk moet optreden of wanneer een dergelijk optreden op korte termijn te verwachten is. De regering zal echter slechts dan overgaan tot het verlenen van die bevoegdheden, indien het gevaar zó ernstig is, dat het niet met lichtere middelen op afdoende wijze kan worden bestreden. De mate van gevaar kan inderdaad variëren. Indien het gevaar gering is, kan het worden opgevangen zonder grote afwijkingen van de normale rechtstoestand. Bepaalde noodwetten geven dan ruimere be-

voegdheden aan de uitvoerende instanties. Zo nodig kan door de burgerlijke overheid, indien haar eigen machtsmiddelen te zwak zijn, militaire bijstand worden gevraagd, zoals dat bv. is geschied bij de tramstaking in Amsterdam.

Volgens artikel 9 van de oorlogswet moeten de militaire autoriteiten aan wie de uitoefening van de bevoegdheden verbonden aan het militair gezag zal worden toevertrouwd, bij Koninklijk Besluit worden aangevozen. De bedoeling hiervan is, dat niet elke militaire commandant van een min of meer zelfstandig onderdeel bevoegd is tot het op eigen gezag optreden tegenover burgers of burgerlijke bestuursorganen. De aanwijzing is beperkt tot enkele militaire commandanten van wie voldoende inzicht en kennis van bestuursaangelegenheden mag worden verwacht.

De territoriale commandanten zijn de laagste met militair gezag beklede militaire autoriteiten. Reeds door hun contact in vreedstijd met de burgerlijke bestuursorganen zijn zij daartoe de meest geëigende functionarissen.

De bestaande oorlogswet dateert van 1899. Zij is niet meer op de hoogte van haar tijd. Zij was ingesteld op een daadwerkelijke oorlog in vestingen (van daar „staat van beleg”) en versterkte linies. Zij houdt geen rekening met de moderne wijze van oorlogvoeren. Herhaalde malen zijn nieuwe ontwerpen gemaakt, die echter nooit het staatsblad hebben kunnen bereiken.

Wel zijn intussen, met het oog op de totale oorlog, diverse noodwetten tot stand gekomen zoals:

1. de wet gebruik vervoermiddelen van 1939,
2. de wet medewerking verdedigingsvoorbereiding van 1939,
3. de wet bescherming staatsgeheimen van 1951,
4. de belemmeringen wet landsverdediging van 1951,
5. de wet bescherming bevolking van 1952,
6. de wet op de noodwachten van 1952,
7. de wet ter verzekering van het beschikbaar blijven van goederen van 1952,
8. de wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag van 1952.

Thans zijn de voorbereidingen voor het tot stand komen van een nieuwe oorlogswet zo ver gevorderd, dat bij Koninklijke Boodschap van 22 September 1955 het ontwerp door H.M. de Koningin aan de Tweede Kamer der Staten Generaal is aangeboden.

Morale is not achieved by order. It is something that comes from without. It germinates in the human heart, it feeds on the human spirit, it draws sustenance from kith and kin, it is intangible, a spiritual strength that enables men to endure sacrifices up to death for the things they hold dear.

Generaal Ridgway.

Radio-kabels

door W. H. GOUT, *Majoor v. d. Verbindingsdienst*

De telecommunicatie-techniek heeft gedurende de jongste wereldoorlog apparaturen voortgebracht op het gebied van telefonie-over-radio, die in hun militaire toepassing bijna een revolutionaire vooruitgang betekenden voor de Verbindingsdiensten van de Strijdmachtdelen. De ontwikkeling van de theoretische grondslagen en de praktische toepassing in de militaire apparatuur heeft heden ten dage zijn voltooiing allerminst gevonden.

Alvorens tot een verdere behandeling in tactische zin over te gaan, is het wellicht van belang een overzicht te geven, over welke verbindingsmiddelen mijn onderwerp handelt. Het kan hierbij ook nuttig zijn de verschillende termen overzichtelijk samen te vatten.

Met telefonie-over-radio wordt bedoeld het voeren van telefoongesprekken over radio-kanalen, zonder dat de procedure, bekend bij radiospreken, behoeft te worden toegepast. Bij het radiospreken bedient men zelf een radiotoestel, of wel men gebruikt een afstandsbedieningsapparaat (remote control); men kan de wederpartij eerst aan het woord laten, nadat men het toestel van „zenden” op „ontvangen” overschakelt na gebruik van de dienstuitdrukking „over”. Bij de telefonie-over-radio „belt men op” op de normale manier en men voert met het normale telefoontoestel een gesprek; dit gesprek wordt via een speciale radio-apparatuur door de aether getransporteerd in plaats van langs een fysieke kabel.

Deze speciale radio-apparatuur wordt aangeduid met de algemene termen „straalzenders”, „radioschakels” (Engels: radio-relay, radio-beam of radio-link; Duits: Richtverbindungen; Frans: câble hertzien).

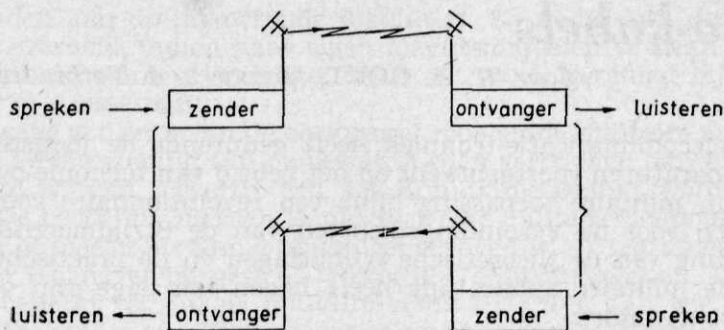
In onze landmachtonderdelen wordt thans als radioschakelapparatuur gebruikt de installatie AN/TRC-3, in de volksmond „Antrac” of kortweg „Trac” geheten, daarmede de type-aanduiding AN/TRC uitspreekbaar makend, zoals ook met de populaire AN/GRC-9 (de „Angry nine”) is geschied.

Om nu begripsverwarring te voorkomen, zal ik in het vervolg in dit opstel niet spreken van „straalzender”-, „radioschakel”- of „Antrac”-verbindingen, doch de term radiokabel invoeren. Immers in wezen wordt deze soort radioverbinding op dezelfde wijze gebruikt als een fysieke lijnverbinding; men telefoneert er op de gebruikelijke, dagelijkse manier over. Tactisch gebruikt als lijnverbinding is zij in wezen een radioverbinding.

Een globaal inzicht in de technische werkwijze moge thans worden verworven:

De eindpunten van radiokabels worden gevormd door radio-zenders en radio-ontvangers, die om beurten met elkander werken. (afb. 1) De radiokabel omvat derhalve voor elk gesprek een heen- en terugweg. De consequentie is, dat er steeds over twee radiokanalen dient te kunnen worden beschikt en dat elk eindpunt een aparte zender en aparte ontvanger omvat, elk met een eigen antenne.

Deze methode van gesprekken wordt wel aangeduid met duplex-verkeer en wordt reeds lang toegepast op lange-afstand, burger radio-

Afb. 1

telefonieverbindingen (bv. de Holland-Indië verbinding, geopend in 1924).

Met een duplexverbinding heeft men echter nog niet het begrip van de radiokabel gegrepen. Een fysieke kabel loopt langs een bepaalde route en heeft veelal mogelijkheden voor meerdere gesprekken (doordat er bijna altijd meerdere kabel-aders in voorkomen). Een wezenlijk kenmerk van de radiokabel is dan ook, dat hij:

- a. een vastgestelde route volgt (richteffect vertoont) en dus NIET als bij een gewone radioverbinding alom kan worden beluisterd;
- b. meerdere gesprekken tegelijkertijd kan verwerken.

Richteffect

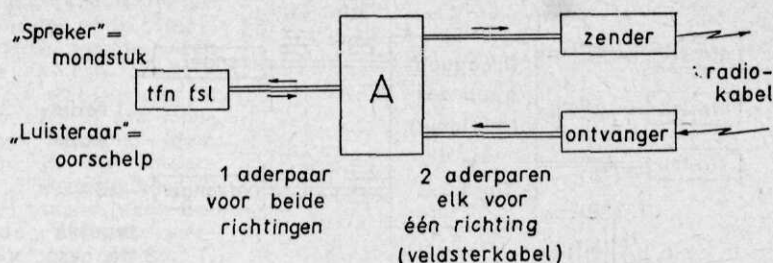
Door de toepassing van bijzondere antenne-systemen bereikt men een duidelijke richtingwerking van de uitstraling bij de onderwerpelijke apparatuur. Bij toepassing van zeer hoge frequenties („korte golven”) wordt het gemakkelijker een scherper richteffect te bereiken.

Het zou onjuist zijn, de gerichtheid der uitstraling te bezien uit een oogpunt van het gebonden willen zijn aan een „route”. Afgezien van de militaire veiligheidseisen heeft richteffect, tactisch bezien zelfs bepaalde nadelen. Door echter alle uitstralingsenergie in één richting te concentreren, kan men met een geringer vermogen toe, waardoor de apparatuur een essentieel hulpmiddel vormt van het gehele radiokabel-langrijk voordeel is.

Veelvoud van gesprekken

De mogelijkheid voor de verwerking van meerdere gesprekken op één radioverbinding is belangwekkend om er een nader inzicht in te verwerven.

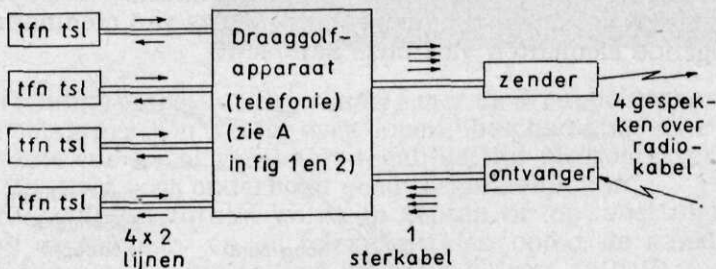
Keren we terug naar afb. 1. Men spreekt over de zender en luistert op de ontvanger. Ter voorkoming van misverstanden zij hier aange-merkt, dat de verbinding van de zender met de spreker en van de ontvanger met de luisteraar geschiedt over een kabel. Deze verbinding kan niet zonder meer van zender/ontvanger naar ons telefoontoestel lopen; er behoort een bepaalde apparatuur tussen, die de werkelijke toestand bewerkstelligt (zie A in a/b. 2). Door middel nu van een vermenigvuldigings-schakeling kan men het apparaat A dusdanig inrichten, dat er meerdere telefoontoestellen op aangesloten kunnen worden, die tege-

Afb. 2

lijkertijd hun gesprekken doorgeven aan de zender/ontvanger, zonder dat onderlinge storing optreedt.

Afb. 3 geeft een voorbeeld van een combinatie van apparatuur, zoals bij de AN/TRC-3 wordt toegepast. Duidelijk blijkt, dat hier 4 gesprekken over de radiokabel worden getransporteerd; men spreekt hier van een 4-kanalen-systeem. Bij de thans gangbare militaire apparatuur komt men tot 24 kanalen; bij de moderne civiele apparatuur kan het aantal kanalen gevoerd worden tot een veelvoud hiervan.

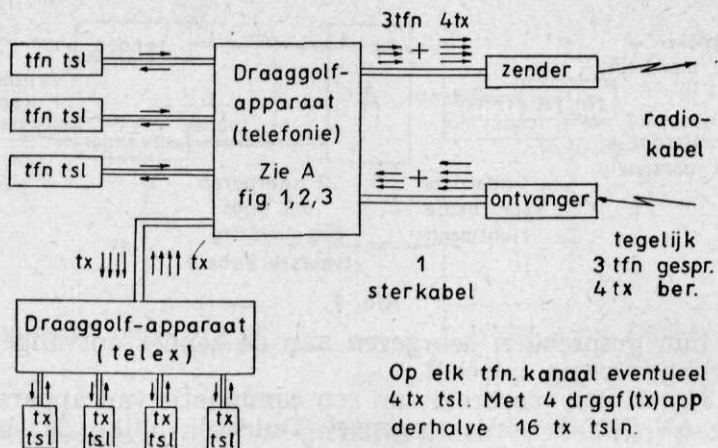
Afb. 3

Combinatie telefoon- en telexverkeer

Het is mogelijk om elk telefonie-kanal te benutten voor meerdere telexverbindingen. Hiertoe wordt wederom een draaggolfapparaat gebruikt, als in aïb. 4 aangegeven. Het zal duidelijk zijn, dat draaggolf-apparatuur een essentieel hulpmiddel vormt van het gehele radiokabel-systeem. Dezelfde draaggolfapparaat, die voor radiokabels wordt benut, kan zonder meer worden toegepast voor vermenigvuldiging van veldkabel-systemen, indien deze bestaan uit veldsterkabels (s-4, „spiral four”).

Relaisstations

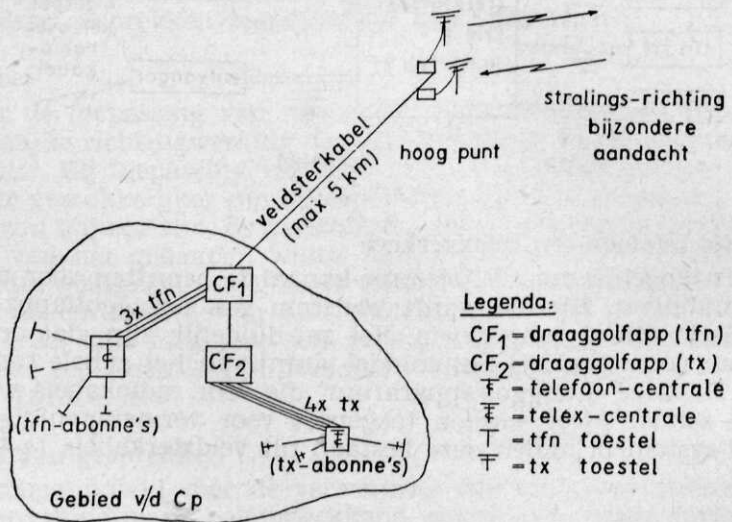
Bij de huidige stand van zaken worden voor radiokabels zg. „richtgolven” benut. De kromming van de aardbodem en ook terreinverhogingen, zowel als hoge kunstwerken, vormen belemmeringen voor de ontvangst van de rechtlijnig uitgestraalde trillingen. Voor verbindingen op grote afstanden is het dan ook noodzaak tussenstations op hoge punten op te richten, die voor het doorgeven van de golven zorgen. Op dezelfde wijze zijn relaisstations nodig in die gevallen, waarbij — ook bij „optisch zicht” — de afstanden te groot worden voor het bereik van de zenders.

Afb. 4

Samenbouw van de apparatuur te velde (afb. 5)

De inrichting van de eindpunten van radiokabels vereist enige aandacht, omdat zij van invloed kan zijn op de keuze van commandoposten. Op de volgende elementen valt onze aandacht.

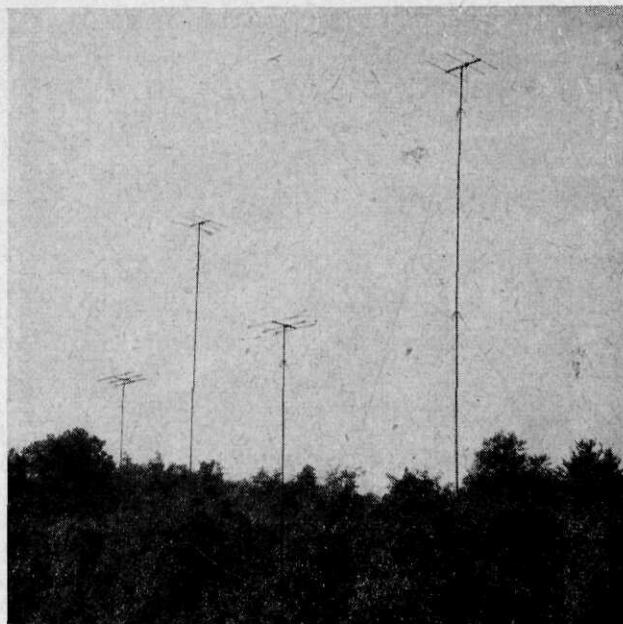
Afb. 5

1. De antennes van de zenders en ontvangers (afb. 6)

Door de moeilijke camouflage worden zij zover mogelijk uit de commandopost opgesteld. Hoge punten in het terrein zijn gewenst. In de richting van het tegenstation mogen geen terreinverheffingen voorkomen, die afschermend kunnen werken.

De zend- en ontvang-apparatuur wordt nabij de antennes geplaatst in gebouwtjes, dan wel in voertuigen. Maximum afstand tot commandopost: 5 à 6 km.

Afb. 6 Radiokabel-antennes voor vredes-vbdr Staf 1 LK. Hoge masten: één ontvang- en één zendantenne (de 3 staafjes aan de top) voor vbd in één richting; lage masten: idem voor vbd in een andere richting. Toevoerkabels lopen langs masten naar kamer van ontvang/zendapparatuur (zie ook fig. 7)

2. *De verbindingkabel (veldsterkabel) met de draaggolfapparatuur.*

Zij moet langs een veilige weg lopen; beschadiging door het verkeer van deze ene kabel vernietigt tegelijkertijd meerdere verbindingkanalen! Zij moet voor onderhoud goed toegankelijk zijn.

3. *De draaggolfapparatuur* wordt in tenten of op voertuigen opgesteld nabij de telefoon- en de telex-centrales, opdat de aansluitlijnen, welke groot in aantal zijn, zo kort mogelijk blijven. (afb. 7)

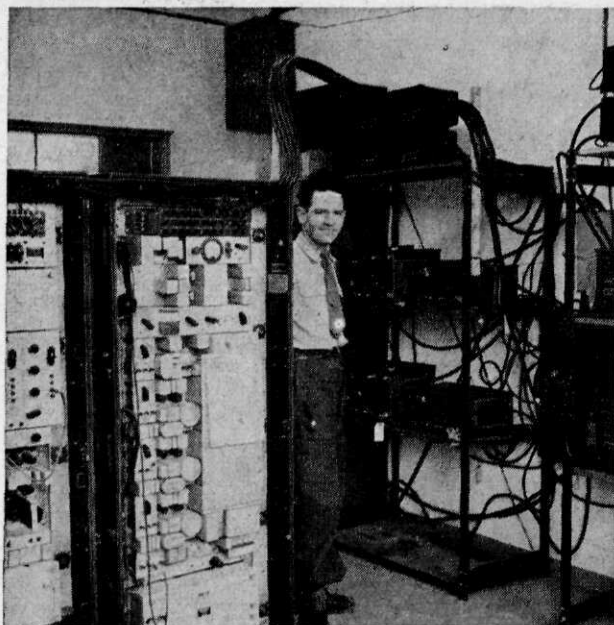
Het gehele stelsel als hierboven in het kort aangeduid, zal op één eindpunt een bouwtijd van 10 uren in beslag nemen, waarbij inbegrepen: opzetten en richten van de antennes, afregeling van alle toestellen, aanleggen van de veldkabels.

Tactische eigenschappen

Met deze inleiding zal een bespreking van de eigenschappen van radiokabels bij de toepassing bij militaire operaties beter kunnen worden gevolgd.

1. Doordat geen fysieke lijnverbindingen meer nodig zijn, wordt een materiaalbesparing bereikt, die van bijzondere invloed is. In de oorlog voor de constructie van kabels steeds schaarser wordende grondstoffen als koper en lood kunnen worden bespaard. Voor verscheping en transport is een belangrijk geringer tonnage en gewicht vereist. Enige getallen uit de literatuur: 150 km veldsterkabel vereist 94 ton scheepsruimte; 150 km radiokabelverbinding slechts 25.

2. Bouw en inrichting kunnen in een veel kortere tijdsduur plaatsvinden. Ter vergelijking: 150 km veldkabel (s-4) uitleggen vereist ongeveer 9600 man-uren. Voor een radiokabel van deze afstand wordt een arbeidstijd benodigd van 500 man-uren (transport naar en inrichten van relaisstations inbegrepen).

Afb. 7 Opstelling eindapparaat-
atuur radiokabels voor
vredes-vbdn Staf 1 LK.

Links: draaggolfkasten
(een voor tfn, een voor tx).
Rechts in de rekken: zen-
ders en ontvangers.

Tegenover de besparing aan mankracht staat hier echter, dat het personeel in hoofdzaak uit hoogwaardige technici (monteurs) moet bestaan, hetgeen uiteraard opleidings- en aanvullingsproblemen met zich brengt.

3. De toegepaste apparatuur vereist zorgvuldige behandeling. Zeer vaak zal het nodig zijn, apparaten voor 100% in reserve bij de hand te hebben om het gevoelige systeem steeds werkend te houden. Een apart vraagstuk vormt de stroomvoorziening; aan aggregaten worden hoge eisen gesteld. Omdat relaisstations op vaak zeer moeilijk bereikbare plaatsen moeten worden opgesteld, scheppen zij uit logistiek oogpunt grote problemen, terwijl de bescherming bijzondere aandacht verdient.

4. De afstand, welke kan worden overbrugd, varieert met de aard van de installatie. Als gemiddelde mag men 30 km aannemen, op welke afstand de gerichte straal veelal geen hindernissen ontmoet. Het terrein, de stralings-eigenschappen van de toestellen en de mogelijkheden van relayering zijn bepalend voor de inrichting van radiokabels over grote afstanden. Voor de opzet van deze verbindingen is technisch vakmanschap nodig, benevens operationele detail-planning en nauwkeurige logistieke voorbereiding.

Toch wordt ten opzichte van kabelverbindingen dermate aan tijd gewonnen, dat men thans wel mag aannemen, dat radiokabels in de moderne oorlog met het oog op snelle verplaatsing van commandoposten en op de verspreiding van troepen het voornaamste verbindingsmiddel vormen. Patton's opmars in Frankrijk zou niet mogelijk zijn geweest zonder radiokabelverbindingen. De volgende uitspraak is van niemand minder dan van Generaal Bradley: „Our rapid drive across France was dependent on a shoe string. That shoe string was radio relay!”

Ook bij de jongste geallieerde manoeuvres Battle Royal bleek het

alleen mogelijk met radiokabels pantsereenheden volledig bij te houden.

5. De kwetsbaarheid van de voor radiokabels gebruikte installaties is niet groter dan die van gewone radio-installaties. Het zal echter duidelijk zijn, dat optredende mankementen op het verbindingsverkeer groter invloed hebben, doordat tegelijkertijd meerdere kanalen zullen kunnen uitvallen.

6. Uit veiligheidsoogpunt zijn aan de gerichte radiokabels bepaalde voordelen verbonden, met name is de af luistermogelijkheid zeer veel geringer dan bij de rond-stralers. Men mag dit voordeel echter niet te hoog schatten.

Door de toepassing van bepaalde modulatie-vormen (met name puls-modulatie-systemen) kan de veiligheid worden opgevoerd.

Het frequentie-probleem

Evenals de tactici via mathematische weg kans zien grote hoeveelheden voertuigen in colonnes door het gevechtsveld te doen rijden, is het voor de telecommunicatie-lieden mogelijk door uiterst fijne technieken zeer vele — elkander niet hinderende — „radiogolven” tegelijkertijd te benutten. Voor beiden is het echter niet mogelijk de grenzen, die de verkeersdichtheden oproepen, te overschrijden. In ons geval: de aether „zit vol”. Het valt buiten dit artikel, een minutieus overzicht in getallen te geven, zonder welke het in feite niet mogelijk is, te zien, dat er in West-Europa een behoefte bestaat aan ongeveer twintigmaal de hoeveelheid frequenties, die er praktisch beschikbaar zijn. Het is geen eenvoudige taak om redelijkerwijs aan de te verwachten cacophonie te ontsnappen!

Moderne toepassingen

De tactische en technische eigenschappen, die radiokabel-systemen vertonen, geven vermoedelijk de oplossing, die o.a. de moderne atcomoorlog van het verbindingsstelsel vergt.

Het is helaas ongewenst in een algemene publicatie hierop nader in te gaan. De militaire toepassing van radiokabels in verschillende vormen hangt samen met personeel- en financiële vraagstukken, doch het vereist geen profetische blik om te veronderstellen, dat radiokabel-systemen het verbindingsmiddel van de toekomst zullen zijn.

Air-ground coordination, always of crucial importance, will be more important than ever before. The increased mobility of ground forces and the enormously increased potential for destruction afforded by modern weapons means that the ground warfare will be more fluid. The need for swift and accurate air reconnaissance and air strikes will be therefore more pressing than ever.

Generaal C. L. Bolte.

De problematiek rondom de handhaving van de krijgstucht

door G. J. CRAMER, Kapitein-Vlieger, Selectie-Officier SCVB

Verantwoording

Het onderstaande is bedoeld als een bijdrage tot de bezinning over de handhaving van de krijgstucht. De directe aanleiding tot het schrijven hiervan was de publicatie van het artikel „Orthodoxie van de krijgstucht” door Mr G. P. Hoefnagels in *De Militaire Spectator* 1954 nr. 6 en de mening van Mr W. H. J. Charbon hierover in *De Spectator* 1954 nr. 7.

Hoewel dezerzijds in grote trekken ingestemd kan worden met de tendens in de bovengenoemde artikelen, wil het mij toch voorkomen, dat de zaken niet zo eenvoudig staan, als soms gesuggereerd wordt. Dit hoop ik u duidelijker te kunnen maken in het volgende aan de hand van drie punten:

1. Wat zijn de normen?
2. Wat is de realiteit?
3. Compromis of verwerkelijking?

1. Wat zijn de normen?

Met de vraag naar de normen bedoelen wij de normen gesteld voor de krijgstucht. Waaraan moet voldaan worden om te kunnen spreken van een zich gedragen overeenkomstig de krijgstucht? Het kan niet anders of wij komen nu terecht bij het Reglement betreffende de Krijgstucht.

Wanneer wij willen zien of ons gedrag al dan niet krijgstuhtelijk is behoeven wij slechts dit bescheiden boekje van zestien pagina's te raadplegen. Wij krijgen dan een indruk, hoe de ideale militair er uit ziet. En euphemistisch gesproken kunnen we zeggen, dat de eisen, die dit reglement aan de militair stelt, niet licht zijn. Enkele voorbeelden: Welke militair komt steeds alle voorschriften stipt na, „ook waar deze slechts kleinigheden betreffen” (art. 1)?

Bij wie is „het besef van ondergeschiktheid aan ieder hoger geplaatste *voortdurend*” aanwezig ook al zou men nog kunnen spreken van „een in het *algemeen* onafgebroken plichtsbetrachting” (art. 1)? Een ieder kan deze reeks met nog talloze voorbeelden uitbreiden, de veeleisendheid van het reglement zal dan klaar als het daglicht naar voren komen.

Mr Hoefnagels trekt in zijn artikel een parallel tussen de Tien Geboden en het Reglement en n.m.m. niet ten onrechte. Men zou, sprekende van het reglement, dit de „Tien Geboden voor de militaire dienst” kunnen noemen. Ik ben er van overtuigd, dat deze parallel niet toevallig is, maar voortkomt uit een innerlijke verwantschap.

Als wij het hebben over de Tien Geboden, bevinden wij ons op het terrein van de godsdienst. Het is niet mijn bedoeling en het ligt ook niet in mijn vermogen hier een godsdienstig-filosofische beschouwing ten beste te geven. Daarom volsta ik met mijn overtuiging weer te ge-

ven: De godsdienst moet niet beperkt blijven tot een bepaald „terrein”, doch moet beslag leggen op heel het leven. Het moet niet slechts zijn een facet van het bonte leven, zoals een steen een stukje is van een gebouw, maar het moet het hele leven doortrekken, zoals het cement van de voegen zich overal bevindt tussen de stenen en alle onderdelen van het gebouw bijeen houdt. Nog beter en sterker gezegd: de inwerking van het geloof op het leven van alle dag moet zijn zoals die van gist op het brooddeeg, het gehele deeg wordt er van doortrokken. M.a.w. op het *belijden* van het geloof moet volgen het *beleven*.

Dit is geen nieuw en origineel gezichtspunt, integendeel, dit is een reeds sinds eeuwen in praktijk gebracht beginsel. Wij zouden niet van de westerse beschaving spreken als van een christelijke, indien de belijders van het christendom ook niet hun geloof uitgedragen, beleefd hadden. En in deze beleving van het geloof door het leven naar de geloofsnormen i.c. de Tien Geboden, ook in de militaire samenleving, ligt nu de innerlijke verwantschap met het reglement. De opstellers van dit voor de praktijk bedoelde reglement hebben de waarde van het Christelijk geloof uitgesproken in art. 1a van het reglement: „Daar de godsdienst de bron is van alle geluk, deugd en ware moed, behoort ook in de kriegsstand een ieder zich tot het hooghouden daarvan en tot een zedige levenswijze te bevlijtigen; . . .”

In zijn art. „Enige gedachten over moreelonderzoek” in *De Militaire Spectator* 1954, nr. 2 zegt de Dir. Off. van Gz. 2, Ph. P. Bieger, op pagina 71 o.a. „Het is misschien goed in Uw herinnering te roepen, dat art. 7 van het Regl. op de Krijgstucht deze *christelijke ideologie* in mooie volzinnen onder woorden brengt”. Het Regl. b/d Kr. kan men dus beschouwen als een specifiek normenstelsel voor het specifieke gedrag in de militaire samenleving *tegen de achtergrond van en verbonden met* de normen vervat in de Tien Geboden, welke laatste gelden voor het individu in het algemeen.

2. Wat is de realiteit?

Ik ben mij er van bewust nu een onderwerp te gaan aanroeren, waarover menigeen, die nog kon instemmen met het voorafgaande, met mij van mening zal gaan verschillen. Vervolgens staat mij helder voor ogen, dat het onderhavige onderwerp dermate omvangrijk is, dat ik mij (misschien vrij nauwe) grenzen zal moeten stellen om niet te verzanden in een woestijn, waaruit geen uitweg meer is. Ook zal ik, mede hierdoor, soms wat geforceerde conclusies moeten trekken of stellingen poneren, doch het bestek van dit artikel laat niet toe alles breed uit te werken.

Wanneer wij ons gaan bezinnen op de realiteit, dan strekt deze bezinning naar de aard van ons onderwerp zich uit:

- 1e. over de aard der normen, die gelden in de maatschappij;
- 2e. over het leven naar deze normen door de leden der samenleving.

ad. 1. Lange tijd heeft Nederland gegolden voor een in het algemeen christelijk land. Iedereen die, zij het ook vaag, bekend is met de historie van ons land zal niet kunnen ontkennen, dat het christelijk geloof een stempel heeft gedrukt op Nederland. De Nederlandse natie is geboren uit de worsteling om de vrijheid van geloof, van geweten. Velen, die elders zich de mond gesnoerd zagen, vonden hier de vrijheid om zich te uiten. Nu moge het paradoxaal klinken, maar vrijheid kan

slechts bestaan in gebondenheid. Ongebonden vrijheid is in wezen bandeloosheid. De banden, waaraan onze vrijheid gebonden was, waren de normen van de christelijke godsdienst. Onze overoude vrijheid is dus lange tijd geweest de christelijke vrijheid.

Nu behoeft het m.i. geen betoog, dat tijdens de voortgang der geschiedenis deze normen geleidelijk aan vervormd zijn, door welke factoren dan ook. Talrijk zijn de wijsgerige stromingen die, niet uitgaande van de christelijke leefregels, invloed gehad hebben op de gangbare normen in de maatschappij. Men denke slechts aan de slogan van de Franse revolutie: „Liberté, Egalité, Fraternité”, waarbij b.v. de Liberté nader werd gekenmerkt door het: „ni Dieu, ni maître”. Denk aan het Historisch Materialisme, het Nationaal Socialisme, het huidige Communisme.

Tenslotte mogen wij niet nalaten te denken aan het moderne existentialisme, dat zich in zijn consequenties verraadt als een nihilisme. Vooral in de laatste decennia blijkt, dat de oude wortels van onze beschaving meer en meer losgewoeld zijn en worden. Dit kan blijken uit een citaat uit een werk van wijlen Prof. J. Huizinga:

„In de schaduwen van morgen”: „De huidige wereld is op de weg van een algemene verloochening van absolute ethische normen ver voortgeschreden. Zij leeft nauwelijks meer in een overtuigde onderscheiding van goed en kwaad. Zij is geneigd, alle crisis, waarin deze beschaving verkeert, louter te zien als een strijd tussen tegengestelde strekkingen, als een machtsstrijd tussen vijanden. En toch ligt de mogelijkheid van hoop enkel in de erkenning, dat in die strijd de handelingen zich rangschikken naar een beginsel van volstrekt goed en volstrekt kwaad. Uit zulk een erkenning volgt, dat het heil niet kan besloten zijn binnen de zege van één staat, één volk, één ras, één klasse. Het blijft de uiterste verlaging van menselijk verantwoordelijkheidsgevoel, wanneer men de normen van aanvaarding en verwerping ondergeschikt maakt aan een doel, dat op een egoïsme gebaseerd is.” (7e druk, 1939, blz. 222).

Nu lijkt het mij niet gewaagd aan te nemen, dat deze in de menselijke samenleving naar voren komende tendenzen, niet nalaten ook invloed uit te oefenen op de militaire samenleving. Behalve het feit, dat de militairen zich ook in de burgermaatschappij bewegen, is immers elke nieuwe lichter dienstplichtigen, de jongeren, die nog bezig zijn zich geestelijk te ontwikkelen en die vooral de invloed van bovenbedoelde stromingen zullen ondergaan, een factor van onberekenbare invloed op de vaste kern van de militaire gemeenschap. Ook hier is een wisselwerking van invloeden.

ad. 2. Zo zijn we dan gekomen tot het leven naar deze bovenomschreven normen door de leden der samenleving. Met talloze voorbeelden zou aangetoond kunnen worden, dat de loswroeting der oude normen niet slechts theorie is, maar dat deze theorie kwistig gepropageerd wordt en ook metterdaad in de praktijk gebracht en meer en meer verwerkelijkt gaat worden. Voor wie geen vreemdeling is in het godsdienstige, sociale, politieke en economische Jeruzalem van onze dagen behoeft dit eigenlijk geen nadere uiteenzetting. De termen „crisis van het gezag” en „crisis der zekerheden” spreken boekdelen. Ook ligt het niet in de bedoeling van dit artikel met even zoveel woorden de ondeugden

en onhebbelijkheden van de leden van welke samenleving dan ook aan de kaak te stellen. Maar als we het reële gedrag in de maatschappij gaan toetsen aan de eisen van de normatieve Tien Geboden, dan moeten we toch eerlijkheidshalve erkennen, dat vrijwel geen enkel gebod gehouden wordt. Mutatis mutandis geldt voor ons Regl. b/d Krijgstucht hetzelfde. Ook moeten wij ons hoeden voor de verwarring van schijn en werkelijkheid. B.v. de o.a. door het communisme gepredikte „gelijkheid” is niet identiek met de christelijke naastenliefde. De uitgangspunten van beide „ideologieën” zullen ons duidelijk kunnen maken waarom niet.

In het voorafgaande zij genoegzaam aangetoond, dat onze maatschappij van nu niet meer zonder voorbehoud een christelijke genoemd mag worden. De niet-, ja veeleer de anti-christelijke tendenzen zijn hiervoor te veel en te sterk geworden.

3. Compromis of verwerkelijking?

De situatie is dus zo: de maatschappij heeft min of meer ten dele de christelijke normen losgelaten. Sommige zijn vervangen door niet christelijke, voor andere is nog geen remplaçant gevonden.

De gemeenschapsleden, die zich in militaire dienst bevinden, krijgen wat de tucht en discipline (dus gezagsverhoudingen) betreft te maken met een nog door de christelijke normen beïnvloed reglement. Art. 2 lid 1 van het Regl. b/d Kr. luidt: „De ondergeschiktheid is de ziel van de militaire dienst”. Het moet duidelijk zijn, dat dit eerder en gemakkelijker aanvaard kan worden door iemand, voor wie alle gezag (d.i. macht uit bevoegdheid) door God ingesteld is, dan door iemand, die is opgevoed volgens de leefregel van vrijheid van en voor allen op grond van de „Liberté” uit „ni Dieu et ni maître”. Ook in de militaire dienst kunnen we een (zich ontwikkelende?) gezagscrisis waarnemen (zie ook art. van Mr Hoefnagels, pag. 265).

Het grote probleem waarvoor wij ons nu gesteld zien is: hoe wordt deze *gezagscrisis* opgelost? N.m.m. zijn op deze vraag twee antwoorden te geven:

1e. Door een compromis, een schijnoplossing, welke dus in wezen geen oplossing geeft, maar slechts de schijn nog enige tijd kan ophouden. Nu moge een compromis in het materiële vlak aanvaardbaar zijn, op het geestelijke niveau is het dit m.i. niet. In de eerste plaats niet om het principe, vervolgens niet omdat een compromis in dit vlak niets oplost, doch ten hoogste een „wapenstilstand” kan opleveren voor langere of kortere tijd. Onder compromis versta ik dan, dat de militair tijdens zijn diensttijd de handhaving en uitvoering van het Regl. *onder dwang slikt*, uit noodzaak, terwijl de geestelijke basis hiervan niet correleert met zijn wereldbeschouwing. Doch men bedenke wel, dat dwang of geweld nog nimmer de geest hebben overwonnen. Bovendien zou deze wijze van handhaving van het Regl. in strijd zijn met de geest van het Regl. zelf (zie b.v. art. 7: „het eerbiedigen van elkanders rechten en overtuiging”; ook art. 28 lid 1).

2. Het tweede antwoord op de laatst gestelde vraag is: het probleem is slechts dan op te lossen, indien iedere militair niet alleen de grondslagen van het Regl. onderschrijft, maar ook hiernaar leeft. Slechts dan zal er gesproken kunnen worden van een *oplossing van het probleem*. Dit houdt niet in, dat er dan geen enkele overtreding meer be-

gaan zou worden. Doch het *probleem van de gezagscrisis* zou dan geen probleem meer zijn. Het zal iedereen duidelijk zijn, dat de verwerkelijking hiervan nog ver weg is, zo deze ooit mocht komen.

Indien ons volk als *natie* weer zal gaan onderschrijven en leven naar de normen, waarop ook het Regl. b/d Kr. gebaseerd is, dan zal dit Regl. door de *militair* niet meer beschouwd worden als een archaisch overblijfsel zonder reële waarde voor deze tijd. Dan zal het aan de militair uitgereikte exemplaar van dit reglement niet alleen behoren tot zijn materiële uitrusting, maar wat veel meer is, dan zal de inhoud hiervan behoren tot zijn *geestelijke* uitrusting.

Hier liggen n.m.m. de moeilijkheden in verband met de handhaving van de krijgstucht. Hierop heb ik gedoeld, toen ik in de aanvang sprak: „Het wil mij voorkomen, dat de zaken niet zo eenvoudig zijn als soms gesuggereerd wordt”.

Voor de Nederlandse militair geldt niet zozeer: geef hem een ideologie zonder meer en hij wordt een goed soldaat. Maar voor het VOLK, burger en militair, voor ons. NEDERLANDERS, geldt veeleer: **GRIJP WEER DE IDEOLOGIE, VERTOLKT IN ONS VOLKSLIED.**

De vierdaagse afstandsmarsen N.B.v.L.O. 1955

door M. B. BLOCH, *Majoor-Arts*

De Vierdaagse Afstandsmarsen van de N.B.v.L.O., welke ieder jaar in juli in Nijmegen worden georganiseerd, vormen een gebeurtenis van belang.

Het is dan ook begrijpelijk, dat ieder, die bij de uitvoering betrokken is, en zeker, als hij het zeer inspannende genoegen heeft, deel uit te maken van het Uitvoerend Comité, er toe komt zich af te vragen, of er middelen zijn om het geheel nog vlotter, soepeler te doen verlopen.

Uit militair oogpunt geven wij de volgende suggesties.

1. De uitgifte van de „verzorgings”-kaarten (benodigd om ook de voor anderen verboden gedeelten van het parcours te mogen berijden met auto's) lag, in gevolge overleg tussen bestuur N.B.v.L.O. en garnizoenscommandant geheel in handen van het garnizoensbureau. Onderstaande cijfers zijn van dit bureau afkomstig.

Uitgegeven kaarten:

Luchtmacht	10	Cadi	5
Kl-detrn.	120	Radiowagens	5

Deelname in detachementsverband:

Luchtmacht	plm 760
Buitenlanders	plm 890
Landmacht	plm 4680

De luchtmacht verzorgde met haar tien wagens alle luchtmacht- en buitenlandse detachementen. De landmacht-detachementen verzorgden zichzelf.

2. De concentratie, die bij de luchtmacht mogelijk is gebleken, moet ook bij de landmacht mogelijk zijn. Dit kan m.i. ook geen grote moeilijkheden opleveren, want de landmachtvoeding wordt reeds door de luchtmacht verzorgd. De noodzaak tot deze concentratie klemt te meer, omdat voor de verzorging, met uitzondering van jeeps, vrijwel uitsluitend van DAF-vrachtauto's gebruikt wordt gemaakt, die door hun breedte een massaal obstakel vormen.

3. Schrijver dezes, die in 1955 als coördinatie-officier voor de landmacht optrad in de geneeskundige commissie van het Uitvoerend Comité, is zeer geïnteresseerd in de geneeskundige verzorging. Ook hier kan concentratie alleen maar nut afwerpen. Het verheugt mij dan ook, dat hierin al enig praktische resultaat is bereikt: terwijl enerzijds de luchtmacht reeds vele jaren werkte met een geconcentreerde geneeskundige dienst, die op bepaalde punten klaar stond voor luchtmacht en buitenlandse, had de mil. geneeskundige dienst van de landmacht voor de tweede

maal haar posten gecombineerd met die van de geneeskundige commissie N.B.v. L.O.

De samenwerking was uitstekend. De verleden jaar voor het eerst gebruikte Amerikaanse (sectie-) tenten voldeden zeer goed en ook de scheiding in een vrouwelijke en een mannelijke afdeling d.m.v. tentzeilen gaf geen moeilijkheid.

4. „Scheidingsweg”, 5 kilometer t. Z. van Nijmegen. In de laatste jaren heeft men de verschillende onderdelen van hetzelfde wapen of dienstvak, als Lua, Luchtmacht, Kon. Marechaussee, enz. hier op elkaar te laten wachten, om dan als één massaal geheel Nijmegen binnen te marcheren en voorbij de tribune te defileren.

Hier dreigt een misstand, waarbij de sport van het lopen wordt opgeofferd aan het „show”-element. Enige detachementen moesten twee uur wachten voor de andere onderdelen waren aangekomen. Het betreft militairen, die vier dagen lang, iedere dag 40, resp. 50 km hebben gelopen. De deelnemers stellen zich psychologisch in op wat nog „voor hen ligt”. D't volkomen onverwachte, veel te lange ophoud had dan ook een funeste uitwerking. Ettelijke deelnemers collabeerden, omdat ze over het psychische punt-van-topprestatie („over 5 km zit-het-er-op”) heen kwamen. Een tweede belangrijke oorzaak was, dat er niet op deze situatie gerekend was, zodat er vrijwel geen geneeskundige hulp en geen zeilen, dekens of dergelijke aanwezig waren om de wachtenden tegen de vrij frisse wind te beschermen. Wil men aan deze concentratie voor het eindpunt vasthouden, dan moet hieraan veel vroeger op de route aandacht worden besteed, zodat grote afstandsverschillen geleidelijk worden opgevangen. Waarschijnlijk wordt een goed resultaat op de eenvoudigste wijze bereikt door er reeds bij de start rekening mee te houden, dat detachementen van één wapen of dienstvak niet met al te veel tijdsverschil starten (rekening houdende met het afstandsverschil: 40 of 50 km). Blijkt dit alles niet mogelijk, dan is aan de scheidingsweg een geneeskundige post noodzakelijk.

5. Dit alles is niet mogelijk zonder een voorbereiding. Een methode (er zijn meer wijzen van organisatie mogelijk) zou b.v. zijn, dat, zoals ook dit jaar is geschied, een coördinator wordt aangewezen, die zitting heeft in de geneeskundige commissie. In de commissie wordt nu de behoefte vastgesteld aan

militaire artsen, eventueel verdeeld naar land- en luchtmacht.

Anderzijds is in de legerorder betreffende de Vierdaagse bepaald, dat militaire artsen, die willen medewerken aan de geneeskundige verzorging, zich, onder overlegging van een bewijs van militaire en geneeskundige commandant, dat deze autoriteiten op de hoogte zijn, kunnen aanmelden bij de militaire coördinator.

Daar deze bij legerorder is aangewezen als de centrale figuur, wordt hierdoor tevens voorkomen, dat allerlei detachementscommandanten (of hoger) zich langs diverse wegen tot allerlei autoriteiten wenden om (extra) geneeskundig personeel of materieel.

6. In de bovengenoemde legerorder moet natuurlijk, de in punt 2 gesuggereerde coördinatie geregeld worden, indien deze geaccepteerd wordt. Wil deze een succes worden, dan moet een autoriteit aangewezen worden (b.v. de Garnizoenscommandant Nijmegen), die, in overleg met andere commandanten, geschikte terreinen verkent en aanwijst voor de militaire rustplaatsen. Door de militaire detachementen voldoende te spreiden, voorkomt men, dat deze terreinen al te groot moeten zijn. Hier zal dan vrij lang een militaire verzorgingspost moeten zijn met alles wat daarbij behoort. Daarvoor zullen heel wat minder auto's nodig zijn dan tot nu toe.

7. De Amerikaanse hospitaaltenten tonen veel voordelen boven de vroeger beschikbare achtmanstenten. Een nadeel is dat ten minste 8 man nodig zijn, om de tent in een uur op te zetten. Dit nadeel is in het boven ontwikkelde systeem te veranderen in een voordeel door deze tentploegen in te zetten bij de verzorging op de rustpunten (hulp bij uitdelen levensmiddelen, consumpties, enz.) De verzorgingswagens behoeven dan zelf geen personeel (behalve de leiding) aan te voeren voor de verdeling.

8. De combinatie van geneeskundige dienst Vierdaagse en geneeskundige dienst KL werkte uitstekend. De coördinatie met de geneeskundige dienst KLu kon door een misverstand verleden jaar nog niet gerealiseerd worden. Deze zal in 1956 wel zijn beslag krijgen.

Ik weet voorts mede namens de chef van de geneeskundige dienst van de Vierdaagse te spreken, als ik constateer, dat in dit geheel natuurlijk ook de Geneeskundige Dienst Zeemacht van harte welkom is. Dan zal op iedere geneeskundige post aan iedereen hulp kunnen worden verleend.

Nieuwe Uitgave

AMERICAN STRATEGY IN THE ATOMIC AGE, door Colonel George C. Reinhardt. Uitg. University of Oklahoma Press Norman. Prijs £ 3.75.

Nadat Colonel Reinhardt tezamen met zijn collega Kinther het boek „Atomic weapons in Land Combat” had geschreven trachten zij tezamen een oplossing te vinden voor de Amerikaanse strategie in het tijdperk, dat door deze wapenen mede wordt gekenmerkt. Daar de tweede partner echter spoedig door andere werkzaamheden te zeer in beslag werd genomen, werd het bovengenoemde boek door Colonel Reinhardt alleen voltooid. Hij gaat hierin uit van de enorme verantwoordelijkheid, die aan de Verenigde Staten van Noord-Amerika ten deel is gevallen als leider van een der volkerengroepen in het ideologische verschil dat heden ten dage de wereld verscheurt. Deze verantwoording weegt hem te zwaarder door te bedenken, dat ideologische oorlogen in de loop van de geschiedenis der mensheid gewoonlijk lang en uiterst moorddadig zijn geweest en dat aan de beide partijen thans nog zoveel effectiever verdelgingswapenen ter beschikking staan dan vroeger het geval was. Hij geeft er zich rekenschap van dat het ontketenen van een zg. preventieve oorlog in strijd zou zijn met al de idealen, die het Westen juist wil verdedigen, doch dat het anderszins voor actieve volkeren als die van de Atlantische wereld onmogelijk is voor onbepaalde tijd een passieve afwachterende houding aan te nemen, steunende op een „position of strength”. De Verenigde Staten zien zich nu, als betrekkelijk jonge en weinig ervaren grote mogendheid, voor de taak geplaatst bij de hierin te volgen wereldstrategie leiding te geven.

Schr. beschouwt *strategie* daarbij als de kunst om de hulpbronnen van een natie, inclusief de psychologische, economische en militaire krachten, aan te wenden ter bereiking van het door de politiek gestelde doel. Dit *doel* ziet hij als het zodanig beëindigen van de koude oorlog dat aan de bedreiging van de vrije wereld door het Communistische blok onder leiding van Sowjet-Rusland een einde komt.

De *hoofdgedachte* van het boek is daarbij dat de zelfde regels, die de militaire strategie bepalen en waarvan de toepassing tot overwinningen in de warme oorlogen heeft geleid, ook gelden voor de zg. koude oorlog. De eerste voorwaarde daartoe is uiteraard dat men

er zich van bewust is in oorlog te zijn, wat in het Westelijke kamp nog in onvoldoende mate het geval is. Hierbij kan worden aangetekend, dat deze gedachte bij de Sowjet-Russische leiding reeds lang gemeengoed is en tot richtsnoer strekt van het politieke optreden. Toen Lenin de Marxistische doctrine zodanig heeft omgebogen, dat de ontwikkeling niet meer uit zich zelf de vooraf gedetermineerde lijn zou volgen, maar door een geestelijke elite (de partij en uiteindelijk de topleiding daarvan) langs deze lijn moet worden gestuwd, heeft hij tevens ijverig Clausewitz bestudeerd en commentarieerd om daaruit de strijdmethoden af te leiden, die nog heden ten dage bij de Russische politiek worden gevolgd. Bij de Westerse Staatsleiders en diplomaten is een dergelijke gedachtengang nog slechts sporadisch verbreid.

Deze denkbeelden worden door Schr. nader uitgewerkt, waarbij hij er op wijst dat strategie werkt met „*druk en tegendruk*”, terwijl er naar moet worden gestreefd de *druk uit te oefenen op de zwakste plaatsen van de tegenpartij*. Door de Russen wordt dit dan ook bij voortdoring gedaan, de vrije wereld beperkt zich er echter veelal toe de Russische druk te beantwoorden, m.a.w. op een plaats waar de Russen sterk zijn, een afweerfront op te bouwen.

De *instrumenten* waarmee druk kan worden uitgeoefend zijn, volgens Schr. in vier categorieën te rangschikken, al moeten zij gecoördineerd worden toegepast. Zij zijn *van politieke, psychologische, economische of militaire aard*. Over deze vier categorieën zegt Schr. achtereenvolgens behartenswaardige dingen, w.o. wij aantekenen dat economische hulp aan achtergebleven gebieden wel nodig is, doch dat men zich niet moet voorstellen daarmee een goede vriend of betrouwbare bondgenoot te kunnen kopen en dat alleen een combinatie met een zeer goed opgezet psychologisch offensief resultaat kan afwerpen. Anders gezegd, men moet zich richten tot de harten, de sentimenten der volken, doch er tevens aan denken dat de maag ook zijn eisen stelt. De oplossing van het kernvraagstuk van het door de vrije wereld te voeren psychologische offensief, n.l. wat moet worden gesteld tegenover de gesloten Communistische ideologie, die zich zowel tot het verstand als tot het hart richt en een als zeker aangeprezen weg wijst naar een heilstaat op aarde, wordt door Schr. o.i. terecht

gezocht in het *teruggrijpen op de religieuze basis van onze levensopvatting*, die ook de grondslag heeft gevormd van de Amerikaanse „Declaration of rights”. In dit verband stelt Schr. ook voor de misleidende term „het Westen” en de niets uitdrukkelijke afkorting „Nato” te vervangen door de aanduiding „Co-operative Nations” („Conats”).

Dit alles brengt wel behartenswaardige, maar geen nieuwe denkbeelden.

Origineel wordt Schr. eerst wanneer hij het hem meer vertrouwde terrein van de militaire drukmiddelen betreedt, zij het dan ook in nauw verband met de andere middelen toegepast. N.z.m. gaan wij ras naar een tijdperk waarin de strategische atoom- en waterstofbommen wel zich zelf maar niet de oorlog zullen bannen, omdat de zekere vergelding („stad om stad”) van het gebruik zal doen afzien. De oorlog met conventionele middelen (w.o. tactische atoomwapenen) herneemt dan zijn rechten. Hij wijst er in dit verband op dat de V.S. hun grond- en tactische luchtmacht hebben geconcentreerd in West-Europa en Oost-Azië, d.w.z. defensief in gebieden van waaruit een opmars naar het hart van Sowjet-Rusland nauwelijks mogelijk is. Zij oefenen derhalve slechts tegendruk en geen druk op een gevoelige plaats uit. Schr. stelt nu voor de Amerikaanse strategie er op te richten, West-Europa en Japan in staat te stellen zich zelf te verdedigen en het Amerikaanse strategische zwaartepunt daarentegen te leggen in het *Midden-Oosten*. Dit gebied ziet hij als *een sleutelpunt in de wereldstrategie*. Het vormt het hart van de Islamietische wereld, die de balans tussen Oost en West kan doen doorslaan, de geografische en historische brug tussen Europa en Azië, een oliegebied dat misschien voor de vrije wereld maar zeker voor Sowjet-Rusland onontbeerlijk is voor het voeren van een oorlog van lange duur. Hij begrijpt dat er heel wat moet

gebeuren om een dergelijke krachtsconcentratie mogelijk te maken en dat de vier instrumenten der koude oorlog strategie hierbij hand in hand moeten gaan, waarbij hij voor de totale operatie een termijn van 5 tot 10 jaar rekent. Is deze eenmaal voltrokken, zijn West-Europa en Oost-Azië economisch en militair gestabiliseerd en is het Midden-Oosten tot een groot krachtcentrum geworden, dan doemt voor Schr.'s ogen het visioen op van een Sowjet-Rusland dat — onder groeiende ontevredenheid in de Satellietstaten en in het eigen binnenland — de buitengarnizoenen gaat terugtrekken, zoals eenmaal het Romeinse Rijk dat moest doen. Als koude oorlogsdoel hoopt Schr. op een politiek wereldbeeld, waarin een evenwicht bestaat tussen verschillende krachten, in stede van wat hij noemt de huidige wipplank.

Het boek van Colonel Reinhardt is in de eerste plaats geschreven voor Amerikaanse lezers. De in onze ogen wat populaire aardrijkskundige beschouwingen, waarmede een hoofdstuk is gevuld, en waarin we o.m. lezen dat „the Netherlands still retain colonies on the north-eastern coast of South America”, getuigen hier ook van. Aangezien de Amerikaanse koude oorlogsstrategie ook voor ons een dominerende factor is, verruimt dit boek echter ook ons inzicht in de toekomstmogelijkheden. „Wishfull thinking” is Schr. hier en daar niet vreemd, maar hij toont tevens het probleem als geheel te durven en te kunnen overzien, waarbij hij in ieder geval de ogen opent voor het strategisch belang van een gebied, het Midden Oosten, waarop de beide wereldmachten inderdaad reeds zichtbaar hun krachten aan het richten zijn. Een andere verdienste, speciaal voor Europese lezers, is o.i. gelegen in de waarschuwing, dat de Amerikaanse krachten niet voor eeuwig in West-Europa vastgespijkerd kunnen blijven.

M. R. H. Calmeyer.

BANDEN 1955

Geheel linnen banden zijn voorradig voor de jaargang 1955 à f 2,75 per stuk.

Levering uitsluitend na vooruitbetaling per giro (nr 44715) of per postwissel. Bestellingen kunnen reeds thans worden opgegeven aan

MOORMAN's PERIODIEKE PERS N.V.
Zwarteweg 1 - Den Haag

Uit de Buitenlandse Vakpers

Geluidmeten in Korea

Een *divisional locating battery* bestaat uit:

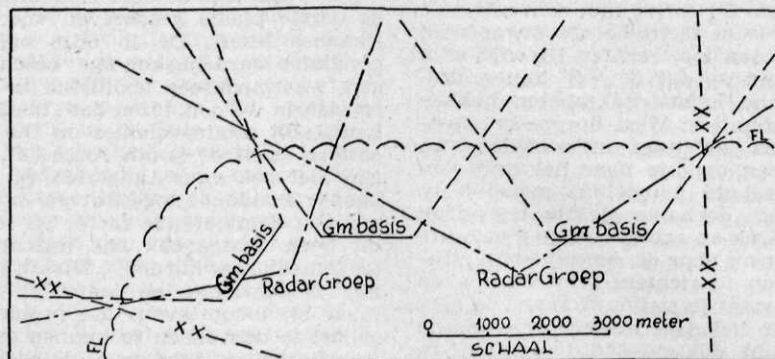
- een batterijstaf,
- een geluidmeetpeloton à drie groepen. Elke groep kan een korte geluidmeetbasis inrichten en in bedrijf houden.
- een radarpeloton à twee groepen. Elke groep is uitgerust met twee veldartillerie-radartoestellen voor het localiseren van mortieren.

Het geluidmeetpeloton en het radarpeloton vullen elkaar aan. In ideale omstandigheden wordt de gehele breedte van een divisievak zowel door het geluidmeetpeloton als door het radarpeloton bestreken (zie schets).

(In de Nederlandse organisatie komt

door een officier, die overleg moet plegen met de infanteriecommandant ter plaatse over de opstelling van de waarschuwingspost en tevens over de maatregelen voor nabijverdediging en bevoorradingspost. Alhoewel niet noodzakelijk, is het gewenst, dat de post een goed uitzicht heeft op het vijandelijke gebied. De post moet goed zijn ingegraven doch slechts gedeeltelijk van een horizontale dekking worden voorzien. Een geheel horizontaal gedekte post is onbruikbaar, omdat de post de verschillende geluiden dan niet voldoende kan onderscheiden.

De aflossing van de post moet goed zijn geregeld, omdat het zeer zwaar is zich lang te concentreren op het horen en

een dergelijke batterij niet voor. Voor hetzelfde doel heeft de Nederlandse divisie echter een radargroep per afdeling lichte artillerie en een geluidmeetpeloton per regiment infanterie).

Schrijver geeft in grote lijn de werkwijze, die bij het geluidmeten wordt gevolgd. (Dit komt nagenoeg overeen met de werkwijze bij onze geluidmeetdienst; zie artikel Geluidmeetdienst in de Artilleriemeetafdeling in De Militaire Spectator van Januari 1954 nr 1).

In Korea werden met de *divisional locating battery* de eerste praktische ervaringen opgedaan. Voor wat betreft de geluidmeetdienst geeft schrijver enkele ervaringen.

Waarschuwingsposten.

De waarschuwingsposten moeten zover mogelijk naar voren worden geplaatst, teneinde het bereik van de korte basis zo groot mogelijk te doen zijn. Plaatsing in de nabijheid van een artilleriewaarnemer is zeer gewenst.

De waarschuwingsposten moeten worden bezet door goede onderofficieren. De verkenning moet in beginsel geschieden

onderscheiden van geluiden. Een eenvoudig medisch onderzoek is noodzakelijk, vóór een onderofficier als waarschuwingspost wordt ingezet. Het bleek nl. dat onderofficieren, die lang in een vuurmondbatterij hadden gediend, enigzins hardhorend waren en daardoor niet geschikt voor waarschuwingspost.

Groepscommandoposten.

Groepscommandoposten werden gewoonlijk gevestigd in de nabijheid van de commandopost van een bataljon infanterie of van de commandopost van een bataljon artillerie of van een artillerie-eenheid. Waar dit niet mogelijk was kon moeilijk worden voorzien in voldoende bewaking, terwijl toch nog de nodige rust voor het personeel bleef verzekerd.

De commandoposten werden geheel ingegraven en van een horizontale dekking voorzien. Aflossing geschiedde volgens drie-ploegen systeem, waarbij elke ploeg twaalf uur achter elkaar dienst deed. In rustige perioden werden de nieuwe aanvullingen verder opgeleid, hetgeen noodzakelijk was. Het is echter zeer de vraag

of dit ook had kunnen geschieden in een minder statische toestand. De organisatie staat elke groep slechts één officier toe, doch meestal waren er twee, waardoor het mogelijk was, dat één officier het inschieten van de eigen artillerie met de groep leidde.

Het verband.

Zo spoedig mogelijk werden de bases op het hoogste verband gebracht. De oriënteringspunten werden verkregen van het Amerikaanse 1st Field Observationbattalion, dat overal in het divisievak oriënteringspunten had uitgezet. Vele piketten werden echter weggenomen of omvergereden door de troep, grotendeels uit onwetendheid. Teneinde dit te voorkomen is het nodig de soort piketten, alsmede het belangrijke doel waarvoor zij dienen, aan de troep bekend te maken.

Inschieten met de geluidmeetdienst.

Door de eigen artillerie kan met een geluidmeetgroep worden ingeschoten op elk doel, dat door deze groep is gelocaliseerd, mits het geschiedt vóór de weersomstandigheden veranderen. De groepscommandopost leidt het vuur en geeft correcties op de normale wijze volgens de doelschijfmethode. Dit kan worden uitgevoerd met grote nauwkeurigheid, ook indien niet over meteoberichten wordt beschikt. Een kaarthoekwaarnemingslijn van 360° (6400 0/00) was hierbij Vaste Order.

Ingeschoten werd met alle kalibers houwitser en kanonnen alsmede met 4,2 inch mortieren. Alleen de 25 pr schoten gaven een onvoldoende waarneming, zodat deze methode voor de 25 pr minder geschikt is. Zo enigszins mogelijk volgde een luchtwaarnemer het inschieten en deze nam de verdere leiding van het vuur over, zodra hij de vijandelijke batterij of mortieropstelling had onderkend. Deze methode van inschieten had een zeer waardevolle uitwerking op het moreel van het personeel in een groepscommandopost.

Verbindingen.

De lijnen van groepscommandopost naar microfoons en de waarschuwingspost waren zeer kwetsbaar voor beschietingen door de vijand. Verdubbeling van de lijn naar de waarschuwingspost langs een andere route was dan ook noodzakelijk. Vele malen werd een microfoon en daardoor een basis buiten werking gesteld, doordat een telefoon op de lijn genereerde. Nettegenstaande infanterieën artilleriesverbindingspersoneel geregeld op het gevaar hiervan werd gewezen bleef dit euvel, zij het in mindere mate, voorkomen. Het met labels goed merken van de lijnen en het voortdurend

wijzen op deze nadelige werking zijn de enige middelen om dit kwaad onder de knie te krijgen. De plaatsen van de microfoons moeten goed worden gemerkt en de andere wapens moeten weten wat een geluidmeetmicrofoon is, anders kunnen zij deze aanzien voor iets vijandelijks met alle gevolgen daaraan verbonden.

Het opladen van accu's.

Dit was een voortdurende zorg. Behalve de accu's voor de radiotoestellen heeft een geluidmeetgroep een aantal accu's nodig voor het in bedrijf houden van de geluidmeetbasis. Het opladen van de accu's was voor een man een volle dagtaak. Het is echter nodig dat een niet gebruiksgereed laadagregaat onmiddellijk kan worden cmgewisseld tegen een gebruiksgereed agregaat, anders kan de groep niet blijven werken.

Statistieken.

Schrijver geeft het volgende overzicht van de meldingen door het geluidmeetpeloton in de maanden Januari t/m Juli 1953.

1953	Art/Mortraps	Locraps
Jan.	2363	217
Febr.	5098	470
Mrt.	6119	450
Apr.	5152	302
Mei	3160	361
Juni	4817	283
Juli	4370	313

Het grootste aantal in 24 uur gelocaliseerde opstellingen bedroeg 40.

Bevoorrading.

Deze locating battery werd op korte termijn van Hong Kong naar Korea gezonden. De batterij was gelukkig goed uitgerust en onmiddellijk werden onderdelen, die volgens schatting nodig zouden zijn, aangevraagd. Het eerste resultaat was, dat deze aanvragen buitensporig hoog werden gevonden. Toen bij ervaring bleek dat de schattingen juist waren geweest, was er inmiddels zo dringend behoefte aan, dat het geluidmeetpeloton alleen in bedrijf kon worden gehouden door:

1. Onderdelen te bedelen bij de Amerikaanse geluidmeters.
2. Een persoonlijk beroep op de School of Artillery voor enkele vitale onderdelen. Deze kwamen twaalf dagen later per vliegtuig in Korea aan.
3. Aanvoer van onderdelen, die anders per boot hadden gekund, nu per vliegtuig te doen geschieden.

Het is natuurlijk nodig te waken tegen buitensporige aanvragen, maar de controle hierop mag nooit de gevechtvaardigheid van een eenheid te velde in gevaar brengen. Daarom moet dan ook:

1. Zodra een verantwoordelijke commandant dringend om onderdelen vraagt, eerst onmiddellijk aan de aanvraag worden voldaan en pas daarna worden gecontroleerd of de aanvraag juist is.
2. Zodra een eenheid met bijzonder materieel ergens wordt ingezet, waar tevoren niet zo'n eenheid optrad, moet onmiddellijk op alle niveaus worden geschat wat voor de bevoorrading van deze eenheid benodigd is en maatregelen dienaangaande worden getroffen.

„SOUND RANGING IN KOREA” door Major K. F. Stott. M. B. E. R. A. in „The Journal of the Royal Artillery”, Januari 1955. v. d. H.

Korpsgeest? Ons leger en de factor moreel.

Maarschalk Foch — de intergeallieerde opperbevelhebber uit de eerste wereldoorlog — zei, dat het machtigste wapen op aarde de vurige mensening is. Elk leger moet over een dergelijke vurige geest beschikken, wil het de oorlog winnen (25 jaren later zei Montgomery — aan de vooravond van de grote slag bij El Alamein op 23 October 1942: — wij hebben onze soldaten een geest te geven zo vurig als een vlam. B. K.). Er het leger heeft die geest meer nodig dan wie ook. Want het leger lijdt de meeste verliezen en de voorwaarden waaronder het te velde leeft zijn hard. Bovendien hangt dat leger veel meer af van de geest van de enkeling. Bij de vloot en de luchtmacht vecht men in gesloten gemeenschappen — schip, vliegtuig. Maar de infanterist is alleen. Er wordt zeer veel gesproken en geschreven over het thema dat het aankweken van „korpsgeest”, „regimentsgeest”, of hoe men het wil noemen, van zeer groot belang is voor de „fighting spirit” van de man, zijn „wil om te strijden”. Maar ongelukkigerwijs is volgens schrijver het aanvullingssysteem daar niet op ingesteld. Dit systeem heeft de oude fiere regimenten tot dode nummers gemaakt. Men zal een volgende oorlog nooit winnen met dergelijke uitdrukingsloze formaties, die de soldaat „bodies” noemt. Wij moeten eenheden hebben, waarvan men de tradities kent en waarvoor men onder alle omstandigheden op de bres wil staan. Schrijver maakt dan een vergelijking met het Britse regimentssysteem, waarin hij aanzienlijke voordelen ziet.

„Esprit de What? Our army and morale” door oenaal-majoor H. W. Blakeley in „Military Review”, September 1955. B. K.

De atomische oorlogvoering.

Het atoombomtijdperk werd officieel ingeluid begin Mei 1945, toen in de woestijn van Nieuw Mexico de eerste proefatoom-bom explodeerde. Sindsdien zijn er ten aanzien van de atoomwapens twee hoofd-richtingen ontstaan. De ene staat op het standpunt dat de atoomwapens de oplossing van alle moeilijkheden geven. Met dit wapen kan de vijand op de knieën worden gebracht. De andere denkrichting zegt, dat het atoomwapen een wapen is net als alle andere wapens. Een machtig wapen, maar het moet worden gebruikt net als men dat met andere wapens gewoon was te doen. Vermoedelijk zal — zoals altijd — de waarheid wel in het midden liggen. In het vooratomische tijdperk beoordeelde de commandant de situatie op grond van de gegevens omtrent de vijand, zijn opdracht, het terrein en de beschikbare middelen. Hij doet dat nog. Dat er wijzigingen in de normale opvattingen uit voortvloeien, is in zoverre onjuist, dat de algemene strategische beginselen onveranderlijk ook de atomische oorlogvoering blijven beheersen. Wellicht komt het zwaartepunt in deze beginselen wat anders liggen. Zo ziet schrijver dat meer aandacht zal worden besteed aan de rechtstreekse doorbreking, waartoe de atomische wapens de mogelijkheid scheppen. Maar hoe het in een eventuele werkelijkheid, waarbij beide partijen over dergelijke wapens beschikken zal zijn, is zeer moeilijk te zeggen. Manoeuvres zijn nog geen werkelijkheid. Die is zeer vaak anders.

(Inderdaad. In de eerste wereldoorlog stonden zowel bij Duitsers als Fransen de wederzijdse strategische en tactische doctrines in het offensief. Het werd een stellingoorlog van vier jaar. B. K.).

De slag bij Cannae was de overwinning van de manoeuvre over vuurkracht, in de Rozenoorlog triomfeerde de vuurkracht volledig over de manoeuvre, in de Napoleontische oorlogen en in de Amerikaanse burgeroorlog vierde manoeuvre weer hoogtij, in de eerste wereldoorlog won de vuurkracht het volledig van de manoeuvre, terwijl in de tweede wereldoorlog weer het omgekeerde het geval was. Veel hangt af van de man die de leiding heeft. Zowel vuurkracht als manoeuvre staan te zijner beschikking. Het gaat er maar om er de beste combinaties en het beste gebruik van te maken.

„Through the atomic looking glass”, door luitenant-kolonel C. de Reus in „Military Review”, Juni 1955.

B. K.

Klassieke, statische en dynamische verdediging

Bij de vele beschouwingen, welke ten aanzien van de atomische oorlogvoering het licht zien, schijnt meer en meer de gedachte naar voren te komen, dat de strijdmethoden van de klassieke verdediging aan waarde hebben ingeboet, ja zelfs zich overleefd hebben. De oplossing wordt gezocht in de richting van kleinere — daardoor meer beweeglijke — en slagkrachtige legereenheden, die een oprukkende vijand moeten aanvallen en deze met harde slagen moeten terugdrijven.

De meningen zijn echter verdeeld. Eenheid van opvatting bestaat slechts daarin, dat volk en leger van de onverzettelijke wil om zich te verdedigen, bezielde moeten zijn. Ook is men het er wel over eens, dat een uitsluitend statische verdediging voorgoed tot het verleden behoort. Ook de klassieke verdediging vereist een actief optreden en het in de hand hebben van beweeglijke reserves. Maar één ding is zeker. Welke strijdmethode ook wordt gekozen, de officieren moeten er van overtuigd zijn, dat die methode de beste is. Zij moeten in die strijdmethode geloven en moeten het volk en het leger van dat geloof doorringen.

Allereerst komt nu de vraag naar voren of het sedert Clausewitz algemeen aanvaarde beginsel, dat de verdediging de meer gemakkelijke en in wezen de sterkere gevechtsvorm is — en de partij met voordeel door de zwakkere partij gebruikt kan worden — zijn betekenis verloren heeft. In tegenstelling tot Amerikaanse opvattingen, die het op de dynamische verdediging houden, staat de overtuiging van talrijke voormalige Duitse officieren, die zich op het standpunt van de „absolute verdediging” stellen. Zo wordt van Duitse zijde verkondigd, dat het — op grond van de ervaringen opgedaan aan het Oostfront — mogelijk is om de 800 km lange grens van Lübeck tot Passau te verdedigen met een ongekende 50 km diepe „sperzone”. Maar toch zal men die taak slechts goed kunnen oplossen door de inzet van zeer beweeglijke troepen, die met tot nu toe ongekende hoeveelheden antitankwapens uitgerust moeten zijn, waarbij de gehele conceptie van deze verdediging op de dynamische, de offensieve verdediging gebaseerd moet zijn.

Een tweede principiële vraag is, of de toepassing van tactische atoomwapens, de verdediger tot een meer beweeglijk optreden zal dwingen. Ook hierover lopen de meningen uiteen. Zo zegt de bekende Luitenant-Kolonel F. O. Miksche in zijn boek „Tactique de la Guerre atomique” op bladzijde 179: „Pour un pays dont l'armée est faible, il peut être avantageux d'éviter complètement la guerre de mouvement au premier stade pour adopter une attitude purement défensive, afin de repousser une invasion à partir des abris sûrs d'une sorte de ligne Maginot atomique”.

Een derde vraag, die zich opdringt is, of een voornamelijk beweeglijk gevoerde verdediging kans op succes heeft, als de aanvaller van het begin af aan het overwicht in de lucht heeft.

Maarschalk Rommel — de dynamische veldheer van de Blitzkrieg — was er in 1944 bij de verdediging van de Atlantikwall van overtuigd, dat dit niet mogelijk was. „Gevaar Nummer 1 wat ons bedreigde was zonder enige twijfel de superioriteit van de geallieerde luchtmacht, die onze tot nu toe met zoveel succes toegepaste tactiek omverwierp. In het verloop van de aanstaande defensieve strijd welke wij zullen hebben te voeren, kunnen wij niet meer de hoofdrol toevertrouwen aan onze gemotoriseerde reserves. Zij zijn te kwetsbaar ten aanzien van de vijandelijke lucht-aanvallen. Wij zullen het moeten zoeken in voorbereide stellingen”.

Van de talloze verdere vragen, die de conceptie van het kleinere — daardoor meer beweeglijke — en slagkrachtige leger opwerpt, worden nog enige met een enkel woord aangegeven:

- Met welke strijdmethoden zal een leger langer kunnen vechten en meer vijanden vernietigen, met de klassieke of met de dynamische verdediging?
- Vereist een dynamische verdediging — zoals iedere aanval — niet een concentratie van krachten, zijn zulke concentraties bij een vijandelijk lucht-overwicht mogelijk en vormen zij niet bijzonder lonende doelen voor de vijandelijke atoomwapens?
- Eigent het militieleger zich wel voor het succesvol optreden van het kleinere, meer beweeglijke slagkrachtige leger? Moet men, als deze vraag niet bevestigend kan worden beantwoord, de militiegedachte niet loslaten en aan het kleine beroepsleger de voorkeur geven?
- Wat kosten uitrusting, opleiding en onderhoud van een leger, dat zich

werkelijk volkomen door het terrein kan bewegen en slagkrachtig is?

- Wat zal een eventuele agressor er eerder van weerhouden om tot de aanval over te gaan n.l. het uitzicht op een bewegingsoorlog, gevoerd met kleinere, beweeglijke slagkrachtige legers of een strijd tegen een leger, opgesteld in een diepe sperzone met kleine beweeglijke stootreserves?
- Voor welke strijdmethode zal de verdedigingswil, de wil om te strijden van het volk het meeste gevoelen?

Onder het hoofd „Wat is de juiste weg” geeft de Kolonel Uhlmann een beschouwing over de vragen, die Majoor Wanner heeft opgeworpen.

De Westerse herbewapening is in 1950 begonnen, na de agressie in Korea. Bij de opbouw van de legers is in die tijd geen rekening gehouden met het gebruik van tactische atoomwapens. In die tijd werd algemeen aangenomen, dat de atombom alleen een strategisch strijdmiddel was. Sedertdien hebben de grootmachten Sovjet-Unie, Engeland en Amerika niet alleen atoom- en waterstofbommen van enorm veel groter vernietigingsvermogen dan de Hiroshimabom geconstrueerd, maar zij zijn ook reeds overgegaan tot massaproductie van tactische atoomwapens, waarvan men met zekerheid kan aannemen, dat zij in een nieuw groot conflict zullen worden gebruikt. Geen leger had daarmee in 1950-1951 rekening gehouden. Eerst in de laatste twee, drie jaren is men zich hierop gaan bezinnen en zoekt men naar aanpassing aan de nieuwe situatie. Het is noodzakelijk, dat men ten aanzien van organisatie, uitrusting, opleiding en gebruik tot nieuwe gedachten komt, gedachten die in elk geval van de huidige opvattingen zullen afwijken. Het is een dure plicht het leger met de snelle technische ontwikkeling gelijke tred te laten houden. De vraag, of het volk de offers, die aan de zich onverbidde opdringende veranderingen vastzitten op de koop toe wil nemen, staat op een ander niveau als de erkenning van de noodzaak van een verandering. Met de opvatting van majoor Wanner, dat de meningen over de deugdelijkheid van de klassieke, de statische verdediging in een toekomstoorlog uiteenlopen, is kolonel Uhlmann het eens.

Tegenover de opvatting van de sperzone van ± 50 km diep — het geestesproduct van de bekende overste van Bonin en de generaal Weinstein, die bij de strategische en tactische inzichten óók de politiek zijn invloed laat doen

gevoelen — wijst kolonel Uhlmann op de opvatting van de onlangs overleden generaal von Sodenstern, die van mening was, dat indien hij de toepassing van de sperzone niettemin toch een doorbreking zou volgen, het grootste deel der overige Duitse strijdkrachten in plaatselijke gevechten gebonden zal zijn en door hun opstelling, bewapening en uitrusting in feite alleen maar defensief kunnen optreden. Met een dergelijke opvatting zijn de potentiële aanvoederskwaliteiten, — die aan het Oostfront hun grote kwaliteiten hebben getoond en die de Russen hebben leren kennen, juist op het ogenblik waarop de beslissing dreigt te vallen — geheel uitgeschakeld.

De sperzonestrategie moet dan ook meer als een „wensdroom” worden gezien. Waar het op aankomt is, om de middelen in de hand te hebben om een **inbreuk** niet in **doorbraak** te laten ont-aarden. De plannen van Blank — de huidige West-Duitse minister van Defensie — die uit den aard der zaak in nauw overleg met Shape tot stand zijn gekomen, omvatten zes modern georganiseerde infanterie-divisies. Versterkt met legertroepen kunnen deze divisies een zeer sterke defensieve kracht tegen infanterie en pantsers ontwikkelen. Daarnaast beschikt men over zes pantserdivisies, die met hun organisatie ook rekening houden met de atomische oorlog, welke divisies over zeer grote slagkracht beschikken. Deze divisies kunnen achter de defensief optredende infanterie-divisies klaar staan om tot de tegenaanval over te gaan.

Onder klassieke verdediging verstaat men het verdedigen van een front door middel van steunpunten, waarbij het gros der krachten in die steunpunten is vastgelegd en de beweeglijke reserves slechts een gering deel van het geheel uitmaken. Maar daar wil uiteindelijk geen enkele Duitse opvatting van weten.

De invoering van de tactische atoomwapens zal geen revolutie op het slagveld teweeg brengen, maar wél wijzigingen brengen in de aanvoering en in de organisatie der troepen. Zonder twijfel zal de invoering dezer wapens tengevolge hebben, dat de beweeglijkheid, de zelfstandigheid en de vuurkracht der eenheden vergroot zullen moeten worden.

„Klassische, statische und dynamische Verdedigung” door Majoor H. Wanner en Kolonel Uhlmann in „Allgemeine Schweizerische Militar Zeitschrift”, October 1955.

B. K.